

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

A

TOP CLLD HELYI FELHÍVÁSOKHOZ

Az ÁÚF 7.0 verziója (2017. július 28.) alapján

Tartalom

1. Az Útmutató célja, hatálya	3
2. Kizáró okok listája	4
3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja	5
3.1 A helyi támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja – helyi kiválasztás	5
3.2 A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja – végső ellenőrzés	7
4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről	11
5. Tájékoztató a támogatási szerződés megkötéséről	12
6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató	14
7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	17
8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről	22
9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató	33
10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek	36
11. A helyi felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok	37
12. A környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító követelmények	39

1. Az Útmutató célja, hatálya

Az Általános Útmutató a TOP CLLD helyi felhívásokhoz dokumentum célja, hogy a meghirdetésre kerülő TOP CLLD helyi felhívások tekintetében tájékoztatást nyújtson a minden támogatást igénylőre vonatkozó általános feltételekről.

Az Általános Útmutató a TOP CLLD helyi felhívásokhoz (a továbbiakban ÁÚHF) az Általános Útmutató a Felhívásokhoz (ÁÚF) 7. verziója (2017.07.28.) és a 272/2014. Korm. rend. felhasználásával készült.

Az ÁÚHF jelen verziója a helyi felhívások elválaszthatatlan része, amely a helyi támogatási kérelem adatlappal együtt tartalmazza a helyi támogatási kérelem, valamint a TOP CLLD illetékes helyi akciócsoportja (a továbbiakban HACS) által támogatásra javasolt helyi támogatási kérelmek esetén az irányító hatósághoz elektronikusan benyújtandó támogatási kérelem benyújtásához szükséges összes feltételt.

Az ÁÚHF-ban foglaltaktól való eltérés kizárólag a helyi felhívás jelen dokumentumra, és annak konkrét pontjára történő hivatkozással ellátott rendelkezése esetén lehetséges. Amennyiben a helyi felhívásban foglaltak valamely fejezet tekintetében eltérnek az ÁÚHF-ban megfogalmazott általános előírásoktól, akkor a Helyi Felhívásban szabályozottak az irányadók.

Felhívjuk a tisztelt támogatást igénylők figyelmét, hogy az ÁÚHF tekintetében az irányító hatóság, illetve a Miniszterelnökség a változtatás jogát fenntartja, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel az illetékes helyi akciócsoport honlapján megjelenő közleményeket! A beadás előtt ellenőrizték, hogy a helyi támogatási kérelmet, illetve a HACS pozitív elbírálása esetén a támogatási kérelmet a fent nevezett honlapon szereplő ÁÚHF-nek megfelelően állították össze, mert az ettől való (akár formai, akár tartalmi) eltérés esetén a támogatási kérelem elutasításra kerülhet.

Az ÁÚHF-ban, a helyi felhívásban, illetve a kapcsolódó egyéb dokumentumokban alkalmazott fogalmak használata és értelmezése tekintetében a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (továbbiakban a Rendelet) 3.§-ban foglaltak az irányadók.

2. Kizáró okok listája

Nem ítéltető meg támogatás a támogatást igénylőnek,

1. ha az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényben (a továbbiakban: Áht.) foglaltak szerint nem felel meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének,
2. köztulajdonban álló gazdasági társaság esetén, ha az Áht.-ban foglaltak szerint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvényben foglalt közzétételi kötelezettségének nem tett eleget,
3. ha olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amely az Áht. 1. § 4.) pontja szerint nem átlátható szervezet,¹
4. ha a támogatási rendszerből való kizárás hatálya alatt áll,
5. ha harmadik személy irányában olyan kötelezettsége áll fenn, amely a támogatással létrejött projekt céljának megvalósulását megghiúsíthatja,
6. ha a támogatási döntés tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott vagy ilyen nyilatkozatot tett,
7. ha jogerős végzéssel elrendelt felszámolási, csőd-, végelszámolási vagy egyéb - a megszüntetésére irányuló, jogszabályban meghatározott - eljárás alatt áll,
8. aki nem felel meg a helyi felhívásra vonatkozó állami támogatási szabályoknak.

---

¹Magyarországi beruházások ösztönzéséhez kapcsolódóan közvetlenül nyújtott fejlesztési célú támogatás esetén a támogatást igénylő szervezet átlátható szervezetnek minősítéséről a Kormány egyedi határozatban dönt.

3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja

3.1 A helyi támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja – helyi kiválasztás

A helyi támogatási kérelem elkészítése és benyújtása

A helyi támogatási kérelmet a helyi felhívás mellékletét képező helyi támogatási kérelem adatlapon kell elkészíteni és a helyi felhívásban szereplő címre benyújtani a területileg illetékes TOP CLLD helyi akciócsoporthoz zárt csomagolásban, személyesen átvételi elismervény ellenében, vagy postai ajánlott küldeményként vagy expressz postai szolgáltatás²/futárposta-szolgáltatás³ (garantált kézbesítési idejű belföldi postai szolgáltatás) igénybevételével. A támogatást igénylő helyi támogatási kérelmét **1 elektronikus adathordozón** (doc, xls, pdf-fájl formátumban, kizárólag CD/DVD lemezen), valamint az **aláírásokkal ellátott dokumentumokat** (helyi támogatási kérelem adatlap, cégszerűen aláírt nyilatkozatok) **1 eredeti papír alapú példányban** nyújtja be az illetékes HACS-hoz a helyi felhívásban megadott címre. A papír alapú és az elektronikus dokumentációnak **teljes mértékben azonosnak** kell lennie. A HACS a helyi felhívásban előírhatja a helyi támogatási kérelem teljes dokumentációjának papír alapon történő benyújtását.

A helyi támogatási kérelem beérkezéséről a területileg illetékes helyi akciócsoport a támogatást igénylő által a helyi támogatási kérelemben megjelölt módon értesítést küld a támogatást igénylőnek.

A helyi támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése

A benyújtott helyi támogatási kérelmek feldolgozása és értékelése szakaszos elbírálással történik. Kivételt képeznek ez alól a kulcsprojektekre valamint a térségek közötti és nemzetközi együttműködésekre vonatkozó helyi felhívásokra beérkező helyi támogatási kérelmek, amelyek elbírálása folyamatos.

Szakaszos elbírálás esetén a területileg illetékes helyi akciócsoport a Rendelet 72/A (4) pontja szerint legkésőbb a helyi felhívásban rögzített szakasz zárását vagy beadási határnapját követő 10 napon belül megkezdje az adott felhívásra beérkezett helyi támogatási kérelmek jogosultsági ellenőrzését a helyi felhívásban szereplő szempontok szerint.

A folyamatos elbírálású kulcsprojektek valamint a térségek közötti és nemzetközi együttműködések esetén az illetékes helyi akciócsoport a Rendelet 72/A (4) pontja szerint

²A postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (a továbbiakban Posta tv.) 2. § 9. pontjában foglaltak szerint expressz postai szolgáltatás: az az időgarantált szolgáltatás, melynek keretében a postai szolgáltató arra vállal kötelezettséget, hogy a postai küldeményt belföldön legkésőbb a felvételt követő munkanapon, Európai Unió tagállamaiba címzett küldemény esetében legkésőbb a felvételt követő harmadik munkanapon, egyéb nemzetközi viszonylatú küldemény esetében legkésőbb a felvételt követő ötödik munkanapon kézbesíti, és emellett az alábbi a)-f) pontban foglalt többletszolgáltatások közül legalább egyet teljesít:

- a) nyomon követhető kezelés;
- b) utánvétel;
- c) tértivevény;
- d) értéknylvántás;
- e) kizárólag a küldemény címzettjeként megjelölt személy kezéhez történő kézbesítés;
- f) a küldeménynek a feladó lakóhelyén, tartózkodási helyén, székhelyén, telephelyén vagy fióktelepén történő felvétele

³A Posta tv. 2. § 15. pontjában foglaltak szerint futárposta-szolgáltatás: olyan - a küldemény felvételétől számított legfeljebb 24 órán belül teljesítendő - időgarantált postai szolgáltatás, amelynek keretében a postai szolgáltató arra vállal kötelezettséget, hogy a postai küldemény felvételét végző személy a postai küldeményt a kézbesítés megkísérléséig megszakítás nélkül személyes felügyelete alatt tartja oly módon, hogy a feladó ez alatt bármely időpontban rendelkezhesen a postai küldemény címzettjének vagy címének a megváltoztatásáról, és sikertelen személyes kézbesítés esetén megtehesse a szükséges intézkedéseket.

legkésőbb a helyi támogatási kérelem beérkezését követő 10 napon belül megkezdje a beérkezett helyi támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzését a helyi felhívásban szereplő szempontok szerint.

Ha a jogosultsági szempont(ok)nak való megfeleléshez hiánypótlás szükséges, akkor erről a HACS a támogatást igénylőt a helyi támogatási kérelemben megjelölt módon értesíti, és legalább 5, legfeljebb 15 naptári napos határidő kitűzésével felszólítja a támogatást igénylőt a helyi támogatási kérelmének kijavítására. Hiánypótlási felhívásra egy alkalommal van lehetőség, a hiánypótlás során a helyi támogatási kérelem tartalmán – a hiánypótlási felszólításban szereplő adatokon túl - nem lehet változtatni.

Ha a jogosultsági szempont(ok)nak való megfelelés a hiánypótlás benyújtását követően továbbra sem, illetve a hiánypótlási felhívásra adott válaszadási határidő elmulasztása okán nem állapítható meg, a helyi támogatási kérelem elutasításra kerül, amiről a HACS a támogatást igénylőt a hiánypótlás ellenőrzését követően, illetve a válaszadási határidő eredménytelen lejárta követően értesíti.

Amennyiben a helyi támogatási kérelem megfelel a helyi felhívás alapján a HACS által ellenőrzendő jogosultsági feltételeknek, a HACS megkezdje a helyi támogatási kérelem tartalmi értékelését és erről értesíti a támogatást igénylőt.

A helyi támogatási kérelem tartalmi értékelése

A HACS által jogosultnak ítélt helyi támogatási kérelmeket a HACS a helyi felhívásban szereplő tartalmi értékelési szempontok szerint értékeli.

A tartalmi értékelés folyamata a helyi támogatási kérelmek minőségének tartalmi értékelési szempontok alapján történő vizsgálatát és ez alapján történő minősítést foglalja magában. A tartalmilag értékelt helyi támogatási kérelmeket a HACS munkaszervezete döntésre terjeszti fel a Helyi Bíráló Bizottságnak (a továbbiakban HBB).

Amennyiben az értékelés során felmerül, hogy a helyi támogatási kérelemben található információk nem egyértelműek, ellentmondásokat tartalmaznak, ezek tisztázására a HACS egyszeri alkalommal a támogatást igénylőtől tisztázó kérdés formájában információkat kérhet a helyi támogatási kérelemben megjelölt módon legalább 3, de legfeljebb 15 naptári napos határidő biztosításával. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség. A határidőn túl beérkezett választ figyelmen kívül kell hagyni.

Ha a helyi támogatási kérelemben található információ nem egyértelmű - amennyiben erről a helyi felhívás rendelkezik - a döntés-előkészítés érdekében a HACS szóbeli egyeztetési lehetőséget biztosíthat a támogatást igénylőnek. A szóbeli egyeztetés célja, hogy az értékelés során a helyi felhívásban szereplő céloknak koncepcionálisan megfelelt helyi támogatási kérelmek minél jobb szakmai és formai minőséget érjenek el a támogatói döntésig. A szóbeli egyeztetés során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség. Az egyeztetésről jegyzőkönyv készítése szükséges.

Helyi Bíráló Bizottság

A HACS a helyi támogatási kérelemről születő döntés megalapozására Helyi Bíráló Bizottságot állít fel, amely minden értékelt projektet megvizsgál és elkészíti a döntési javaslatát, amelyet a HACS vezetője ellenjegyez. A HBB a helyi támogatási kérelemre vonatkozó támogató vagy elutasító javaslatot a kérelmek – helyi felhívásban előírt értékelési

szempontoknak való megfelelés szerinti – sorrendje alapján tesz, vagy - amennyiben a felterjesztett értékeléssel nem ért egyet - újraértékelését javasolhatja. A HBB feltétellel vagy csökkentett összeggel való támogatásra irányuló döntési javaslatot nem adhat és illet a HACS sem küldhet az irányító hatóságnak.

A HACS a HBB döntési javaslata alapján a helyi felhívásban meghatározott határidőn belül dönt a helyi támogatási kérelem elutasításáról, vagy annak támogatására irányuló javaslatát megküldi az irányító hatóságnak a HBB – döntési javaslatot meghozó – ülésének jegyzőkönyvével együtt az ülés megtartását követő 30 napon belül.

A HACS a támogatásra irányuló döntési javaslatáról vagy az elutasító döntéséről tájékoztatja a támogatást igénylőt és felszólítja a támogatásra javasolt támogatást igénylőket támogatási kérelmük 3.2 fejezetben előírt módon az IH-hoz történő benyújtására.

A támogatást igénylők a helyi támogatási kérelmük értékelését a tájékoztatás közlését követően megtekinthetik.

Tartaléklista

Ha az adott helyi támogatási kérelem megfelelt a támogathatósághoz szükséges minimális követelményeknek, de forráshiány miatt nem támogatható, vagy az adott területi egységen belül a helyi felhívás alapján csak a legmagasabb pontszámot elérő projekt támogatható, a HACS tartaléklistát képezhet. Ha az adott helyi felhívás keretében további forrás kiosztására nyílik lehetőség, illetve a területi egységen belül támogatott projekt megvalósítása meghiúsul, támogatást elsődlegesen az e listán szereplő helyi támogatási kérelmek kaphatnak.

A HACS a tartaléklistát addig tartja fenn, amíg a listán szereplő helyi támogatási kérelmek tervezett megvalósítási időszaka összhangban van a programozási időszak finanszírozására vonatkozó uniós jogszabályi előírásokkal, és reális esély van további forráskiosztásra az adott helyi felhívás vonatkozásában. A tartaléklista megszüntetéséről a HACS vezetője dönt.

A tartaléklista megszüntetéséről a tartaléklistán szereplő támogatást igénylőket a HACS a megszüntetéstől számított 10 naptári napon belül tájékoztatja.

A helyi támogatási kérelem visszavonása

A támogatást igénylő a helyi támogatási kérelmét a HACS támogatási döntési javaslatának meghozataláig az illetékes HACS-hoz a helyi felhívásban megjelölt címre benyújtott cégszerűen aláírt visszavonó nyilatkozattal visszavonhatja. A helyi támogatási kérelem visszavonását a HACS tudomásul veszi, és erről írásban értesíti a támogatást igénylőt. A visszavonás tudomásulvételével szemben a támogatást igénylő nem élhet kifogással.

3.2 A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja – végső ellenőrzés

A támogatási kérelmek elkészítése és benyújtása

A támogatást igénylő a – HACS által értékelt és támogató döntési javaslatának megfelelő – helyi támogatási kérelmét (továbbiakban: támogatási kérelem) a HACS támogatásra irányuló döntési javaslatának közlésétől számított 30 napon belül az irányító hatóság által előírt egységes informatikai rendszerben rögzíti jogosultsági ellenőrzés (végső ellenőrzés) céljából. A támogatási kérelmet a www.szechenyi2020.hu oldalon keresztül elérhető E-ügyintézés

2014-2020 almenüjének felületén történő bejelentkezést követően, on-line pályázati kitöltő programmal kell elkészíteni.

A hiányos támogatási kérelmek elkerülése érdekében az adatlapok tartalmát és töltöttségét a kitöltő program ellenőrzi, és az esetleg felmerült formai hibákra, illetve hiányosságokra figyelmezteti a támogatást igénylőt. A támogatási kérelem véglegesítését és benyújtását a kitöltő program addig nem engedélyezi, amíg a jelzett hibák és hiányosságok nem kerülnek pótlásra, illetve javításra.

A támogatási kérelem véglegesítése és benyújtása

A támogatási kérelem beküldésének feltétele a kérelem adattartalmának véglegesítése és az adattartalmat hitelesítő, a kitöltő program által generált nyilatkozat kérelemhez történő csatolása. A nyilatkozatot a támogatási kérelem adattartalmának véglegesítését követően a rendszer állítja elő.

A program által generált nyilatkozatot a cégjegyzésre jogosult személynek minősített elektronikus aláírással kell ellátnia, vagy amennyiben nem rendelkezik minősített elektronikus aláírással, akkor a nyilatkozat kinyomtatását követően cégszerű aláírásával kell ellátnia, majd beszkennelelnie és elmentenie. A minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus nyilatkozatot, vagy a cégszerű aláírással ellátott papír alapú nyilatkozat digitalizált (beszkennelt és elmentett) elektronikus példányát a véglegesített adattartalmú támogatási kérelemhez kapcsolva, együtt, elektronikusan kell benyújtani a kitöltő program által küldött utasításoknak megfelelően.

A támogatási kérelem beérkezéséről a monitoring és információs rendszer értesítést küld a támogatást igénylőnek.

Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a nyilatkozatot a támogatást igénylő nem minősített elektronikus aláírással látta el, a kinyomtatott és cégszerűen aláírt papír alapú nyilatkozatot a Magyar Államkincstár helyi felhívásban megnevezett irodájának címezve postai úton is be kell nyújtania az elektronikus benyújtást követően minél hamarabb, de legkésőbb az elektronikus benyújtást követő 3 naptári napon belül zárt csomagolásban, postai ajánlott küldeményként vagy expressz postai szolgáltatás/futárposta-szolgáltatás (garantált kézbesítési idejű belföldi postai szolgáltatás) igénybevételével a helyi felhívásban szereplő címre. Amennyiben a nyilatkozatot a támogatást igénylő nem minősített elektronikus aláírással látta el, és az eredeti dokumentumot postai úton benyújtotta az irányító hatóság részére, a nyilatkozatot az irányító hatóság iktatja a korábban benyújtott támogatási kérelemhez és az elektronikus nyilatkozathoz.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a hibátlan, teljes elektronikus és a papír alapú nyilatkozat nem hiánypótlatható jogosultsági feltételnek számít, így a támogatási kérelem végső jogosultsági ellenőrzése során az alábbi esetekben az irányító hatóság a támogatási kérelmet hiánypótlási felszólítás nélkül elutasítja:

- a) A minősített elektronikus aláírással ellátott, elektronikus úton benyújtandó nyilatkozat hiányzik, hiányos vagy hibás,
- b) a nem minősített elektronikus aláírással ellátott, azaz a papír alapú, cégszerűen aláírt, majd beszkennelelni és elektronikus úton benyújtandó nyilatkozat hiányzik, hiányos, vagy hibás,

- c) a nem minősített elektronikus aláírással ellátott, azaz a papír alapú, cégszerűen aláírt, postai úton benyújtandó nyilatkozat hiányzik vagy nem egyezik az elektronikusan korábban benyújtott nyilatkozattal,
- d) a nem minősített elektronikus aláírással ellátott, azaz a papír alapú, cégszerűen aláírt, postai úton benyújtandó nyilatkozat a Rendeletben meghatározott benyújtási határidőn túl került postai benyújtásra.

Fontos tehát, hogy a támogatást igénylő fokozottan figyeljen a nyilatkozat cégszerű aláírására, digitalizálására és amennyiben nem minősített elektronikus aláírással látta el a nyilatkozatot, a határidőben (az elektronikus benyújtást követően legkésőbb 3 naptári napon belül) történő postai benyújtásra!

A nem minősített elektronikus aláírással ellátott, azaz a papír alapú, cégszerűen aláírt Nyilatkozat elkészítése és digitalizálása során fokozott figyelmet javasolt fordítani a következőkre:

- a kinyomtatott dokumentumon cégszerű aláírásnak kell szerepelnie,
- a digitalizálás előtt kell a kinyomtatott dokumentumot cégszerűen aláírni,
- a kinyomtatott dokumentum minden oldalát digitalizálni (szkennelni) és csatolni kell a véglegesített adattartalmú támogatási kérelemhez,
- a digitalizált és felcsatolt dokumentum eredeti példányát kell postán beküldeni.

A Nyilatkozat elektronikus és papír alapú benyújtása során a cégszerű aláírás, mint feltétel teljesülése akkor elfogadható a Támogató részéről, hogy ha a támogatást igénylő saját kezű, eredeti aláírásával látta el a nyilatkozatot, a nyilatkozat benyújtása során aláírás bélyegző alkalmazása nem megengedett.

A támogatási kérelem kitöltését és benyújtását segíti a „Támogatási kérelem kitöltő felhasználói kézikönyv”, amelyet a támogatást igénylők a www.szechenyi2020.hu oldal E-ügyintézés 2014-2020 almenüjének felületén keresztül érhetnek el. Kérjük, hogy a támogatási kérelem sikeres kitöltése és beküldése érdekében tanulmányozza át a kézikönyvet.

A támogatási kérelem végső ellenőrzése

Az irányító hatóság a támogatási kérelem elektronikus beérkezését követően haladéktalanul megkezdi a beérkezett támogatási kérelem végső ellenőrzését a helyi felhívásban szereplő szempontok szerint.

Ha az irányító hatóság által elvégzendő végső ellenőrzés helyi felhívásban rögzített jogosultsági szempont(jai)nak való megfeleléshez hiánypótlás szükséges, akkor erről az irányító hatóság a támogatást igénylőt értesíti és legalább 5, legfeljebb 15 naptári napos határidő kitűzésével felszólítja a támogatást igénylőt a támogatási kérelmének kijavítására. Hiánypótlási felhívásra egy alkalommal van lehetőség, a hiánypótlás során a támogatási kérelem tartalmán a hiánypótlási felszólításban kért módosításokon túl nem lehet változtatni.

Ha a végső ellenőrzés jogosultsági szempontjainak való megfelelés a hiánypótlás benyújtását követően továbbra sem, illetve a hiánypótlási felhívásra adott válaszadási határidő elmulasztása okán nem állapítható meg, a támogatási kérelem elutasításra kerül, amiről az irányító hatóság a támogatást igénylőt a hiánypótlás ellenőrzését követően, illetve a válaszadási határidő eredménytelen lejárta követően értesíti.

Döntés és értesítés

Az irányító hatóság vezetője a végső jogosultsági ellenőrzés alapján a támogatási kérelem támogatásáról vagy csökkentett összköltséggel, csökkentett mértékkel, illetve feltétellel történő támogatásáról, vagy a támogatási kérelem elutasításáról dönt.

A döntésről az irányító hatóság a következőképpen értesíti a támogatást igénylőt:

- a) támogatás esetén a döntésről szóló részletes tájékoztatást és a támogatási szerződés tervezetét a döntés jóváhagyásától számított 10 naptári napon belül elektronikusan megküldi a támogatást igénylő részére,
- b) elutasítás esetén a döntésről tájékoztatja a támogatást igénylőt, amely tartalmazza a támogatási kérelem elutasításának részletes indoklását, és a kifogás benyújtásának lehetőségéről és módjáról való tájékoztatást.

A döntésről történő tájékoztatást követően a támogatást igénylő jogosult a támogatási kérelemre vonatkozóan az értékelést megismerni.

Támogatási kérelem visszavonása

A támogatást igénylő a támogatási kérelmét a támogatási döntés meghozataláig elektronikusan, az elektronikus alkalmazások használatának szabályai szerint visszavonhatja. A támogatási kérelem visszavonását az irányító hatóság tudomásul veszi, és erről elektronikusan értesíti a támogatást igénylőt. A visszavonás tudomásulvételével szemben a támogatást igénylő nem élhet kifogással.

4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről

A támogatást igénylő az intézményrendszer döntése ellen a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától a támogatási jogviszony időtartama alatt kifogást nyújthat be, ha a projekt IH által elvégzett végső értékelésére, a támogatói döntés meghozatalára, a támogatási szerződés megkötésére vonatkozó eljárás jogszabálysértő vagy a helyi felhívásba ütközik.

A kifogás benyújtására a kifogásolt döntés kézbesítésétől számított 10 naptári napon belül, egy alkalommal, az indokok megjelölésével van lehetőség.

A támogatást igénylő kifogását a Pályázati e-ügyintézés felület Kifogáskezelés moduljában található adatlap kitöltésével és elküldésével kizárólag elektronikus úton nyújthatja be.⁴

A kifogásban meg kell jelölni azon indokokat - a megsértett jogszabályban vagy a helyi felhívásban foglalt rendelkezést - melyekre tekintettel kéri a döntés felülvizsgálatát. Indokolás, pontos hivatkozás hiányában a kifogás érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül. A kifogás elbírálása során kizárólag a kifogásban vitatottak kivizsgálására kerül sor.

Kifogás benyújtására a támogatási szerződés megkötését követően is lehetőség van, ha a támogatás folyósítására, visszakövetelésére vonatkozó eljárás jogszabálysértő vagy a helyi felhívásba, támogatási szerződésbe ütközik. A kifogás benyújtásának rendje megegyezik az irányító hatóságnak elektronikus úton benyújtott támogatási kérelemről hozott döntés elleni kifogások benyújtásának rendjével.

A kifogás a beérkezéstől számított 30 napon belül kerül elbírálásra. Az elbírálás határideje egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható. Erről a határidő lejárta előtt elektronikus úton, a monitoring és információs rendszeren keresztül kap tájékoztatást a kifogás benyújtója.

A kifogás elbírálásáig a kifogásban foglaltakkal összefüggő eljárási határidők nyugszanak. A kifogás tárgyában hozott döntés ellen további kifogás előterjesztésének nincs helye.

---

⁴ Amennyiben az elektronikus alkalmazás jogi és infrastrukturális feltételei nem biztosítottak, a kifogás benyújtása a www.szechenyi2020.hu oldalon megtalálható sablondokumentum kitöltésével és postai benyújtásával teljesíthető.

5. Tájékoztató a támogatási szerződés megkötéséről

A támogatásban részesített támogatást igénylővel az irányító hatóság támogatási szerződést köt.

Támogatási szerződés

Támogatási szerződés akkor köthető, ha a kedvezményezett a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges, az irányító hatóság által meghatározott dokumentumokat, igazolásokat a megadott határidőn belül hiánytalanul és hibátlanul megküldte és a kedvezményezett minden, a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges feltételt teljesített.

A támogatási döntés érvényét veszíti és a támogatási szerződés megkötésére nem kerül sor, ha a feltételek teljesítésére nyitva álló határidő a kedvezményezettnek felróható okból eredménytelenül telik el vagy a kedvezményezett a támogatási szerződés megkötésétől visszalép.

A szerződéskötési folyamat főbb lépései

- A közreműködő szervezet megküldi a támogatás megítéléséről hozott döntéssel egyidejűleg a támogatási szerződés tervezetét, a támogatási szerződés megkötéséhez benyújtandó dokumentumok és a szerződés megkötéséhez szükséges feltételek listáját.
- A kedvezményezett a közreműködő szervezet által előírt dokumentumokat a megjelölt határidőben megküldi.
- Ha a kedvezményezett által megküldött dokumentumok hiányosak vagy hibásak, a közreműködő szervezet a beérkezéstől számított 10 naptári napon belül, legfeljebb 30 naptári napos határidő kitűzésével, az összes hiány, illetve hiba egyidejű megjelölésével hiánypótlásra hívja fel a kedvezményezettet.
- Ha a szerződéskötéshez szükséges valamely információ nem egyértelmű vagy ellentmondást tartalmaz, egy alkalommal a közreműködő szervezet tisztázó kérdést intézhet a kedvezményezetthez.
- A közreműködő szervezet a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok hiánytalan kézhezvételét követően a támogatási szerződést a kedvezményezettnek aláírásra megküldi.
- A kedvezményezett az általa aláírt támogatási szerződést a közreműködő szervezet részére visszaküldi, amely a közreműködő szervezet aláírása után hatályba lép, amennyiben nem került sor a támogatási szerződésben halasztó hatályú feltétellel kitűzésére.

Ha a kedvezményezett minősített elektronikus aláírással ellátva nyújtotta be támogatási kérelmét, a támogatási szerződés megkötésére is minősített elektronikus aláírással kerül sor.

A felhívásban meghatározott feltételek hiányában is megköthető a támogatási szerződés azzal, hogy a támogatási szerződés a feltételek maradéktalan teljesítése esetén lép hatályba. Ez esetben a feltételek teljesítésére a támogatási szerződésben megfelelő határidőt kell tűzni. Ha a kedvezményezett a feltételeket a kitűzött határidőben nem teljesíti, a támogatási szerződés érvényét veszti.

Támogatás csak hatályos támogatási szerződés alapján folyósítható.

A támogatási szerződés módosításának szabályait az Általános Szerződési Feltételek 4. fejezete tartalmazza.

6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató

A biztosítéknyújtásra kötelezettek köre

A kapott támogatás ellenében biztosíték nyújtási kötelezettség áll fenn a támogatás visszavonása, a támogatási szerződéstől történő elállás, illetve szabálytalanság esetén visszafizetendő támogatás visszafizetésének biztosítékeként.

Nem köteles biztosítékot nyújtani

- a) a költségvetési szerv,
- b) az egyházi jogi személy,
- c) a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, az önkormányzatok egyéb társulása, ha a támogatás teljes egészében önként vállalt helyi közügy megoldását vagy önkormányzati kötelező feladat ellátását szolgálja, továbbá, ha a fejlesztés tárgya vagy a fejlesztés eredményeként létrejövő vagyontárgy önkormányzati törzsvagyon, vagy azzá válik,
- d) a vízgazdálkodási társulat, ha a támogatást teljes egészében az általa üzemeltetett önkormányzati vagy állami tulajdonú vizek és vízi létesítmények fejlesztésére használja fel,
- e) a Ptk. 8:2. §-a szerinti többségi állami befolyás alatt álló gazdasági társaság, ha a támogatásból létrejövő vagyon ingyenesen az állam, helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat kizárólagos tulajdonába, - az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 71. cikke szerinti, a projekt fenntartására vonatkozó időszaknak megfelelő tartalmú elidegenítési és terhelési tilalom kikötése mellett - vasúti pályahálózat működtetője vagy közszolgáltatást ellátó gazdasági társaság kizárólagos tulajdonába kerül,
- f) a Ptk. 8:2. §-a szerinti többségi önkormányzati befolyás alatt álló gazdasági társaság, ha a támogatást tömegközlekedési tárgyú projekt megvalósításához kapja és a támogatásból létrejövő vagyon ingyenesen az önkormányzat vagy a többségi önkormányzati befolyás alatt álló gazdasági társaság kizárólagos tulajdonába kerül,
- g) bármely kedvezményezett, ha a projektre megítélt támogatás összege nem haladja meg a húszmillió forintot vagy - ha a projektet több kedvezményezett valósítja meg - a ráeső megítélt támogatás összege nem haladja meg a húszmillió forintot,
- h) az állam, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat vagy helyi önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok társulásának többségi befolyása alatt álló, az e) és f) pont alapján biztosítéknyújtási kötelezettség alól nem mentes gazdasági társaság, ha a támogatást
- ha) az állam, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, helyi önkormányzatok társulása, nemzetiségi önkormányzatok társulása vagy - központi költségvetési szerv kivételével - költségvetési szerv vagyonának fejlesztésére fordítja, vagy
- hb) a ha) alpontban meghatározott szervezetek valamelyikének többségi befolyása alatt álló jogi személy olyan vagyontárgyának fejlesztésére fordítja, amely közfeladat ellátását szolgálja, vagy közfeladat ellátását mozdítja elő,
és a 83. § (1) bekezdése szerinti kötelezettsége alól kormányhatározat mentesíti,
- i) a szociális szövetkezet,

- j) a műszaki, szakmai érdekképviselőt ellátó köztestület,
- k) a megvalósítási időszakra az a kedvezményezett, aki a támogatás kifizetését a projekt megvalósítását követően, egy összegben kérelmezi,
- l) társasház és lakásszövetkezet a szociális célú városrehabilitációra vonatkozó felhívás keretében,
- m) kérelemre az a kedvezményezett, amely rendelkezik legalább egy lezárt, teljes (12 naptári hónapot jelentő) üzleti évvel, és szerepel az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 178. § 32. pontja szerint közzétett köztartozásmentes adózói adatbázisban.

A helyi felhívás eltérő rendelkezése hiányában nem köteles biztosítékot nyújtani a kedvezményezett, ha a támogatás

- a) nem beruházási célú, vagy
- b) kutatás-fejlesztésre vagy innovációra irányul.

A nyújtható biztosítékok köre

A támogatás visszafizetésének biztosítéka lehet:

- a) garanciavállaló nyilatkozat,
- b) ingatlan jelzálogjog,
- c) a támogatást igénylő gazdasági társaság vagy nonprofit szervezet cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselőjének vagy legalább 50%-os közvetlen tulajdonrészrel rendelkező tulajdonosának, vagy együttesen legalább 50%-os közvetlen tulajdonrészrel rendelkező természetes személy tulajdonosainak kezességvállalása,
- d) garanciaszervezet által vállalt kezesség,
- e) biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény, vagy
- f) az Áht. 92. § (1) bekezdése szerinti egyedi állami kezesség
- g) hitelintézet által kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény.

A biztosíték rendelkezésre állásának szabályai

A biztosítékot az első kifizetési igényléssel (ideértve az előleget is) egyidejűleg kell nyújtani. Támogatási összeg kifizetése – az előleget is ideértve – **csak akkor engedélyezhető**, ha a szükséges biztosíték rendelkezésre áll.

A biztosítéki értéknek fedeznie kell legalább a kifizetési igénylésben igényelt, továbbá a már kifizetett támogatás együttes összegét, tehát első alkalommal nem kötelező a teljes támogatási összegre biztosítékot nyújtani. A kedvezményezett a kifizetési igénylésben igényelt támogatási összegnek megfelelően megemelt biztosíték meglétét legkésőbb a kifizetési igénylés benyújtásával egyidejűleg köteles igazolni. A biztosítéknak rendelkezésre kell állnia a fenntartási kötelezettség megszűnéséig, kivéve, ha a kedvezményezett a fenntartási időszakban mentesül a biztosíték nyújtásának kötelezettsége alól.

A kedvezményezett számára a biztosítékcserét az irányító hatóság lehetővé teszi, ha az új biztosíték végrehajthatósága, illetve az általa fedezett érték megfelel a biztosítékokra vonatkozó feltételeknek.

Biztosítékokkal kapcsolatos egyéb rendelkezések

A biztosítéknyújtási időszaknál rövidebb lejáratú biztosíték esetén, a lejárat napját megelőző 45 naptári nappal korábban a kedvezményezettnek a biztosítékot meg kell hosszabbítania vagy cserét kell biztosítania. Ennek elmulasztása esetén a kifizetéseket **el kell utasítani**, valamint az irányító hatóság **a támogatási szerződéstől elállhat**.

Ha a biztosíték mérsékelhető vagy megszüntethető, az irányító hatóság haladéktalanul gondoskodik az erre vonatkozó nyilatkozat kiadásáról.

A fentiekben nem részletezett kérdésekben a Rendelet előírásai alkalmazandók.

7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek

Nem támogatható olyan projekt, amely a beruházást, illetve a fejlesztést olyan ingatlanon (saját, lízingelt vagy bérelt) kívánja megvalósítani, amely a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától nem per - és igénymentes, kivéve, ha a támogatást igénylő az igény jogosultja.

Amennyiben a beruházást, illetve fejlesztést osztatlan közös tulajdonban álló ingatlanon kívánják megvalósítani, a támogatási kérelem jogosultságának feltétele a tulajdonostársak között közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt használati megállapodás, és az ahhoz tartozó használati megosztásra vonatkozó vázrajz támogatási kérelemmel történő benyújtása. A per- és igénymentesség követelményének az osztatlan közös tulajdon azon tulajdoni hányada vonatkozásában kell teljesülnie, amelyen a beruházás (fejlesztés) megvalósul.

A helyi felhívás eltérő rendelkezése hiányában a fejlesztéssel érintett ingatlan vonatkozásában elegendő szemle típusú, E-hiteles (TAKARNET rendszerből lekért) tulajdoni lap másolat is.

1. Amennyiben az ingatlan a támogatást igénylő kizárólagos tulajdonában van, a támogatást igénylőnek azt szemle típusú tulajdoni lap másolat benyújtásával szükséges igazolnia.
2. **Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan a támogatást igénylő kizárólagos tulajdonába kerül:**

A tulajdonos váltást a támogatást igénylőnek/kedvezményezettnek a vonatkozó szemle típusú tulajdoni lap másolat bemutatásával szükséges igazolnia, melyen a támogatást igénylő/kedvezményezett/Magyar Állam tulajdonosként kerül feltüntetésre.

Kisajátítás esetén a kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékkülönbözlet megfizetésének egyes kérdéseiről szóló 178/2008. (VII.3.) Korm. rendelet szerinti kisajátítási terv alapján az érintett ingatlanok tulajdoni lapjait a Kedvezményezett a projekt záró kifizetési igénylésével egyidejűleg köteles benyújtani.

3. **Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad nem kerül a támogatást igénylő tulajdonába:**
  - Közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt tulajdonosi nyilatkozat szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelemben szereplő projekt megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához, továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll;
  - Érintett ingatlanok szemle típusú tulajdoni lap másolatai szükségesek;
  - A támogatást igénylőnek/kedvezményezettnek legalább a fenntartási időszak végéig szóló bérleti, vagyonkezelési, vagy egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződéssel kell rendelkeznie és azt be kell mutatnia.

A szerződés:

- legalább a fenntartási időszak végéig szól,

- tartalmazza fenntartási időszakra, a támogatási kérelem fejlesztés megvalósítására vonatkozó biztosítékokat, illetve a szerződésszegés esetére vonatkozó felelősséget,
- nem tartalmazhat olyan rendelkezést, melynek alapján a felek bármelyike azt rendes felmondással megszüntetheti, vagy attól egyoldalúan elállhat. A Szerződésben foglalt jogok és kötelezettségek harmadik személy részére történő átruházása kizárólag az irányító hatóság előzetes írásbeli beleegyezésével gyakorolható,
- nem tartalmazhat olyan rendelkezést, ami a bérlő, használó számára az elvitel jogát korlátozná,
- tartalmaznia kell olyan rendelkezést, amely biztosítja, hogy az ingatlan tulajdonosa a fejlesztés révén ne részesülhessen – az állami támogatási szabályok szerint – jogtalan előnyben (pl.: a jogviszony megszűnésének szabályozása körében ki kell térni különösen a fejlesztés esetleges maradványértékének elszámolására, oly módon, hogy az ingatlan tulajdonosa a maradványérték megtérítésére köteles, amennyiben az nem került egyéb módon ellentételezésre).

Speciális esetek:

Szolgalmi jog: Amennyiben a projekt megvalósításához és fenntartásához megfelelő, úgy az adott ingatlanra vonatkozó, a projekt megvalósítását lehetővé tevő szolgalmi joggal is biztosítható az ingatlanra vonatkozó jogosultság. Amennyiben a támogatást igénylő, illetve állami vagyonkezelő esetében a Magyar Állam a támogatási szerződés megkötéséig rendelkezik a tulajdoni lapon bejegyzett szolgalmi joggal, akkor a tulajdonosi nyilatkozat, valamint használati jogcímet biztosító szerződés benyújtása nem szükséges, elegendő a szemle típusú tulajdoni lap. Amennyiben az ingatlan-nyilvántartásban még nem került feltüntetésre, a szolgalmi jog alapítását igazoló határozatot, megállapodást is csatolni kell.

Közös tulajdon: Amennyiben nem áll rendelkezésre megosztási vázrajz és közös tulajdon használatára vonatkozó, közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban rögzített megállapodás, vagy ezt meghatározó jogerős bírósági ítélet, a támogatási kérelem benyújtásáig valamennyi tulajdonostárs nyilatkozata szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához, továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll.

Amennyiben az ingatlanra vonatkozóan rendelkezésre áll megosztási vázrajz és/vagy használati megállapodás, és:

- a fejlesztés kizárólag a támogatást igénylő által használt ingatlanrészt érinti, tulajdonosi hozzájárulás csatolása nem szükséges, kizárólag a megosztási vázrajz és/vagy használati megállapodás benyújtása szükséges;
- a fejlesztés nem kizárólag a támogatást igénylő által használt ingatlanrészt érinti, a támogatási szerződés megkötéséig valamennyi tulajdonostárs közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozata is szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához,

továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll.

4. **Amennyiben a beruházással érintett ingatlan állami tulajdonban van**, a kincstári vagyon részét képezi, **vagy önkormányzati tulajdonban van**, úgy az alábbi dokumentumokat szükséges benyújtani a főszabálytól eltérően **legkésőbb az első kifizetési kérelem (beleértve az előlegigénylést is) benyújtásáig**:

I. Amennyiben **a támogatást igénylő** vagyonkezelési, haszonbérleti szerződés vagy törvényben történő kijelölés alapján **közvetlen jogviszonyban áll a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-vel**(a továbbiakban: MNV Zrt.) **vagy a Nemzeti Földalapkezelővel**:

- Központi költségvetési szerv által, kizárólag saját vagyonkezelésében lévő, MNV Zrt. illetékességébe tartozó állami ingatlan(ko)n megvalósított fejlesztés esetén:
  - o szemle típusú tulajdoni lap szükséges;
- Egyéb – központi költségvetési szerv által nem kizárólag saját vagyonkezelésében lévő vagy központi költségvetési szervtől eltérő személy által állami ingatlanokon megvalósított – fejlesztések esetén, vagy a Nemzeti Földalapkezelő illetékességébe tartozó ingatlanon megvalósított fejlesztés esetén
  - o az MNV Zrt. vagy a Nemzeti Földalapkezelő nyilatkozata szükséges arról, hogy hozzájárul a projekt megvalósításához, és nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;
  - o szemle típusú tulajdoni lap szükséges.

II. Amennyiben a támogatást igénylő **az MNV Zrt-től vagy a Nemzeti Földalapkezelőtől eltérő szervezettel áll** az állami ingatlan tekintetében bérleti, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító **közvetlen jogviszonyban**:

- Központi költségvetési szerv vagyonkezelésében lévő ingatlanon a támogatást igénylő harmadik személy által megvalósítani tervezett fejlesztés, amennyiben a központi költségvetési szerv meghatalmazást kapott az MNV Zrt.-től a tulajdonosi hozzájárulás kiadásához szükséges:
  - o a központi költségvetési szerv MNV Zrt.-től kapott felhatalmazásának másolata, amennyiben az nem található meg az MNV Zrt. honlapján;
  - o a központi költségvetési szerv által kiadott vagyonkezelői és tulajdonosi hozzájárulás, amellyel hozzájárul a projekt megvalósításához, és kijelenti, hogy nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;
  - o szemle típusú tulajdoni lap;
  - o bérleti, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződés.
- Egyéb – MNV Zrt. által kiadott felhatalmazással nem rendelkező, vagy a Nemzeti Földalapkezelő illetékességébe tartozó, központi költségvetési szerv

vagyongkezelésében lévő ingatlanon, vagy bármely egyéb, harmadik személy által megvalósított – fejlesztés esetén szükséges:

- az MNV Zrt. vagy a Nemzeti Földalapkezelő nyilatkozata arról, hogy hozzájárul a projekt megvalósításához, és nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;
- a támogatást igénylővel az állami ingatlan tekintetében bérleti vagy egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító közvetlen jogviszonyban lévő szervezet/személy által kiadott hozzájárulás, amellyel hozzájárul a projekt megvalósításához, és kijelenti, hogy nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi.
- szemle típusú tulajdoni lap.

III. Amennyiben a beruházással érintett ingatlan önkormányzati tulajdonban van szükséges:

- érintett ingatlanok szemle típusú tulajdoni lap másolatai;
- amennyiben releváns:
  - Tulajdonosi nyilatkozat szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához, továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll;
  - A támogatást igénylőnek/kedvezményezettnek legalább a fenntartási időszak végéig szóló bérleti, vagyongkezelési, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződéssel kell rendelkeznie és azt be kell mutatnia.

Felhívjuk a figyelmet továbbá, hogy amennyiben a felhívás kizárta a lakóingatlanok fejlesztését, azonban a fejlesztéssel érintett ingatlan a beruházás megkezdését megelőzően lakáscélú ingatlannak minősül, úgy **legkésőbb záró kifizetési igénylés benyújtásakor a kedvezményezett köteles az épület fő rendeltetés szerinti jellegének megváltozásáról szóló módosított tulajdoni lapot benyújtani.**

Ígénymentesség fogalma:

senkinek nincs az ingatlanra vonatkozó, akár a jelenben, akár a jövőben esedékes olyan, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény szerinti bejegyzett joga, feljegyzett ténye, amely az ingatlan tulajdonosát vagy tulajdonjogának megszerzőjét az ingatlanhoz fűződő tulajdonosi jogainak gyakorlásában olyan módon és/vagy mértékben akadályozná vagy korlátozná, hogy az a támogatási kérelemben foglalt célok és a Támogatási Szerződésbe foglalt kötelezettségek teljesítését jelentős mértékben korlátozza, illetve akadályozza.

Különösen, de nem kizárólagos jelleggel az alábbi - a tulajdoni lapon bejegyzett - jogok illetve tények minősülnek igénynek, ezek fennállása esetén az ingatlan nem minősül igénymentesnek:

- visszavásárlási és vételi jog kivéve,
  - ha a vételi jog az ingatlant terhelő jelzálogjoghoz kapcsolódik;

- ha a támogatást igénylő olyan visszavásárlási joggal terhelt ingatlanon kívánja megvalósítani a projektet, amelynek tulajdonjogát települési önkormányzat beépítési, fejlesztési kötelezettséggel ruházta át a támogatást igénylő részére és ennek biztosítására kötötte ki visszavásárlási jogát;
- végrehajtási jog;
- a tulajdonossal szemben megindított felszámolási eljárás, végelszámolás;
- bírósági ítéleten alapuló tulajdoni korlátozás;
- bírósági vagy hatósági határozaton alapuló telekalakítási és építési tilalom; elrendelésének ténye, valamint egyéb építésügyi korlátozás, kivéve, ha a fejlesztéssel létrehozandó épületre az építésügyi korlátozás nem vonatkozik;
- kisajátítási és telekalakítási eljárás megindításának a ténye, kivéve, ha a fejlesztéssel kapcsolatos telekterület bővítését célozza;
- árverés, nyilvános pályázat kitűzésének ténye;
- zárlat, zár alá vétel, zár alá vételt megelőző biztosítási intézkedés;
- tulajdonjog fenntartással történő eladás;
- az ingatlan-nyilvántartási eljárás felfüggesztésének ténye;

Amennyiben a tulajdoni lap fent fel nem sorolt bejegyzést, tényt tartalmaz, abban az esetben az irányító hatóság az értékelés során vagy a támogatási szerződés megkötésének feltételeként igazolásokat, okiratokat kérhet be az igénymentességnek való megfelelés vizsgálata érdekében.

Nem minősülnek igénynek a tulajdoni lapon bejegyzett terhek, így különösen

- a jelzálogjog,
- az elidegenítési és terhelési tilalom,
- a szolgalmak.

8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről

1. Mérföldkövek

A projekt ütemezett megvalósítása érdekében a helyi felhívás rendelkezése alapján, a támogatást igénylő mérföldköv(ek)et határoz meg a projekt céljának elérése érdekében. A mérföldkö a projekt megvalósítása szempontjából jelentős időpont, amelyhez a projekt megvalósítása révén elért szakmai vagy műszaki eredmény kapcsolódik, vagy az elérendő eredmény egy jól körülhatárolható fejlesztési szakasza lezárul. Egy adott mérföldköhöz ezen túlmenően meg kell tervezni az adott mérföldkövel bezárólag várhatóan elszámolni kívánt költségek kumulált mértékét is.

A támogatást igénylő által a költségvetésben betervezett tevékenységek, illetve elszámolható költségek áthúzódhatnak a mérföldköveken.

A helyi felhívás a mérföldkövek számára, illetve az egyes mérföldkövek tartalmára vonatkozóan is tartalmazhat konkrét elvárást. **Minden projekt tartalmaz legalább egy, a projekt fizikai befejezéséhez kapcsolódó mérföldkövet.**

A kedvezményezett a támogatási szerződésben foglalt ütemezés szerinti mérföldkövek elérését követő tizenöt napon belül köteles beszámolót benyújtani a projekt műszaki-szakmai előrehaladásának bemutatásával a projekt eredményességéről, valamint hatékonyságáról. A mérföldköben vállalt eredmények alátámasztását szolgáló dokumentumokat a beszámolóhoz kell csatolni.

Az irányító hatóság felhívásonként dönt arról, hogy az egyes mérföldkövekhez tartozó beszámolók benyújtásával egyidejűleg szükséges-e kifizetési igénylést is benyújtani.

A mérföldkövek elérésekor kötelezően benyújtandó kifizetési igénylés tartalmazhat egyéb, a mérföldköben vállalt eredményhez nem kapcsolódó költség elszámolását is.

2. Előlegigénnyelssel kapcsolatos információk

A projekt sikeres megvalósítása érdekében a kedvezményezett előlegigénylésre lehet jogosult. Az előleg lehet támogatási előleg, fordított áfa-előleg vagy szállítói előleg. Fordított áfa-előleg igénylésére csak közszféra szervezet kedvezményezettek számára van lehetőség a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 118. §-ában foglalt rendelkezések figyelembe vételével.

Bármely előleget folyósítani akkor lehet, ha

- a) a helyi felhívás lehetőséget biztosít a kedvezményezettnek az előleg igénybevétele, b) a kedvezményezett rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel,
- c) amennyiben a kedvezményezett biztosítékkadásra kötelezett, a kedvezményezett legkésőbb az előlegigénylési kérelem benyújtásakor igazolja a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet XV. fejezetében meghatározott összegű biztosíték(ok) rendelkezésre állását,
- d) első kifizetési igénylés esetén, ha a helyi felhívás lehetővé tette, a kedvezményezett benyújtja a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 77. § (1) bekezdésében előírt dokumentumokat,

- e) amennyiben releváns, az első kifizetési igénylés jóváhagyásához az irányító hatóság által meghatározott egyéb feltételek teljesültek,
- f) szabályszerűen kitöltött előlegigénylés került benyújtásra,
- g) a kedvezményezett még nem nyújtott be záró kifizetési igénylést.

3. Kifizetési igénylés

A megítélt támogatás kifizetése a projekthez közvetlenül kapcsolódó számlák, illetve a projekt tevékenységek elvégzését, a költségek felmerülését igazoló egyéb dokumentumok (a továbbiakban elszámoló bizonylatok) alapján összeállított időközi és záró kifizetési igénylések alapján történik.

A kedvezményezett a támogatási szerződésben foglalt ütemezés szerinti **mérföldkövek elérését követően**, amennyiben a HACS ettől eltérően nem határozta meg a felhívásban, köteles időközi, illetve az utolsó mérföldkő elérését követően záró kifizetési igénylésben beszámolni a projekt keretében **felmerült és elszámolni kívánt költségekről, valamint a szakmai beszámolóban a projekt pénzügyi és műszaki, szakmai előrehaladásának bemutatásával a projekt eredményességéről**, illetve hatékonyságáról.

A kedvezményezett a kifizetési igénylésben nyilatkozik arról, hogy a benyújtott kifizetési igényléshez kapcsolódó elszámolások bizonylatai valós és elszámolható költségeken alapulnak és a támogatott projekt kapcsán merültek fel, valamint a támogatás a támogatási szerződésben vállalt, mérföldkövekhez rendelt ütemezésnek megfelelően kerül felhasználásra.

Kifizetési igénylést mérföldkövek elérését megelőzően is be lehet nyújtani, a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 120. §-ának (3) bekezdése szerinti, valamint a HACS által meghatározott korlátok figyelembe vételével. A mérföldkövek közötti kifizetési igénylés nem tartalmaz részletes szakmai beszámolót, az a projekt likviditásának biztosítását szolgálja.

Az elszámolható költségek valóságát igazoló, kifizetési igénylésben benyújtandó dokumentumok körét a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete határozza meg.

Amennyiben a helyi felhívás valamely költség tekintetében összesítőn történő elszámolást ír elő, az összesítőkhöz az abban szereplő költségeknek a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 4. sz. melléklet szerinti alátámasztó dokumentumait nem kell benyújtani, azok ellenőrzése helyszíni ellenőrzés keretében történik.

Amennyiben a helyi felhívás valamely költség vonatkozásában egyszerűsített elszámolási mód alapján történő elszámolást ír elő, a kedvezményezettnek a projektben ily módon elszámolt költségei felmerülését nem kell igazolnia, a költségeit alátámasztó elszámoló bizonylatokat a kifizetési igényléshez nem kell csatolni. A felmerült költségeket alátámasztó bizonylatok helyszíni ellenőrzés keretében sem kerülnek vizsgálatra.

Projektmenedzsment költségek elszámolására vonatkozó speciális szabály

A projekt menedzsment tevékenységhez kapcsolódó költség csak a projekt szakmai előrehaladásának arányában számolható el. Eszerint a projektek pénzügyi lebonyolítása során a kifizetett és az összes, projektmenedzsmentre megítélt támogatás aránya legfeljebb 10 százalékponttal haladhatja meg a teljes projekt vonatkozásában kifizetett és megítélt támogatás arányát.

4. Támogatás folyósítása

Támogatás – a támogatási előleg és a szállítói előleg kivételével– az irányító hatóság által jóváhagyott kifizetési igényléssel, valós költségek vonatkozásában folyósítható.

A kifizetések a projekt terhére forintban – szállítói finanszírozás esetén a szállító és a kedvezményezett forinttól eltérő devizában kötött szerződésének megfelelő devizában – történnek.

Az irányító hatóság a beszámoló benyújtásának elmulasztása esetén felfüggeszti, elutasítja esetén felfüggesztheti a támogatás folyósítását a beszámoló szakmai jóváhagyásáig.

Az irányító hatóság a támogatást a kifizetési igénylés beérkezésétől számított 45 - szállítói finanszírozás esetén 30 - napon belül kifizeti, amennyiben nincs szükség a kifizetés felfüggesztésére. A szállítói és utófinanszírozást vegyesen tartalmazó kifizetési igénylés esetén is biztosítani kell a szállító részére 30 napon belül történő kifizetést. A kifizetési határidőt felfüggesztő eseteket a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 133. § (2) bekezdés tartalmazza.

Halasztott önerő

A kedvezményezett az első kifizetési igénylés benyújtásakor adott nyilatkozata alapján a projekt megvalósítás időszakában a megítélt támogatás 90%-áig a kifizetési igénylésben szereplő elszámolni kívánt költségeket teljes egészében, szállítói finanszírozás esetén önerő teljesítése nélkül lehívhatja. A megítélt támogatási összeg 90%-ának kifizetését követően fennmaradó támogatást a záró kifizetési igénylés keretében a felmerült összes elszámolni kívánt költség elszámolásra benyújtásával együtt igényelheti. Az irányító hatóság egyedi engedélye alapján időközi kifizetési igénylés keretében is igényelhető a fennmaradó támogatás.

A projekt megvalósítás befejezésekor a projekt teljes elszámolt költségére vonatkozó átlagos, illetve tevékenységre vonatkozó támogatási intenzitásnak meg kell egyeznie a támogatási szerződésben meghatározott támogatási intenzitással.

Hiánypótlás

Ha a kifizetési igénylés hiányos vagy hibás, legfeljebb 15 naptári napos hiánypótlásra kerül sor, amely a kifizetési határidőt felfüggeszti.

Ha a kedvezményezett által benyújtott időközi kifizetési igénylés vagy annak egy része ellentmondásos információkat tartalmaz, az irányító hatóság az információk további részletezését, pontosítását, az ellentmondások feloldását kérheti a kedvezményezettől legfeljebb 3 naptári napos határidő kitűzésével tisztázó kérdés formájában, amely a kifizetési határidőt felfüggeszti.

Ha a kedvezményezett a hiánypótlást vagy a tisztázó kérdésre adott választ hibásan vagy hiányosan nyújtja be, illetve a hiány pótlására és a hiba javítására a kitűzött határidőn belül nem kerül sor, a kifizetési igénylést az irányító hatóság a rendelkezésre álló információk alapján bírálja el.

Jótételezés

Ha a kifizetési igényléssel kapcsolatban olyan hiány merül fel, amely vonatkozásában kizárólag egyes elszámoló bizonylathoz kapcsolódóan szükséges a hiánypótlás elrendelése,

úgy a hiánypótlással nem érintett elszámoló bizonylatok támogatástartalmának kifizetését az irányító hatóságnak biztosítani kell.

Konzorciumok kezelése

Konzorciumi formában megvalósított projektek esetén a támogatási előlegigénylést, a mérföldkövő elérését követően benyújtandó beszámolót vagy kifizetési igénylést a konzorcium vezetője nyújthatja be azzal, hogy a konzorciumi tag részére igényelt támogatási előleggel, beszámolóval valamint a konzorciumi tag nevére kiállított elszámoló bizonylatokkal kapcsolatos információkat a konzorciumi tag is rögzítheti a monitoring és információs rendszerben.

Időközi kifizetési igénylést konzorciumi tag is benyújthat.

Mérföldkövek közötti kifizetési igényléseket a kedvezményezett döntése alapján a konzorciumi tag is kezdeményezhet.

5. Az önerő igazolása

Az önerő igazolása az alábbiak szerint történhet legkésőbb az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) benyújtásakor:

Támogatást igénylő típusa	Önerő típusa	Igazolás módja
Kizárólag önkormányzatok, önkormányzati társulások, költségvetési szervek esetén:		
önkormányzat	költségvetési előirányzat	Képviselő-testületi határozat, vagy a képviselő-testület költségvetési rendeletbe foglalt - a tartalék feletti rendelkezési jogot átruházó - felhatalmazása alapján a polgármester nyilatkozata a saját forrás biztosításáról. Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó. (A határozat kötelező tartalmi elemeit ld. a táblázat alatt.)
önkormányzati társulás	költségvetési előirányzat	Önkormányzati társulás esetén a társulási tanács határozata vagy a képviselő-testület költségvetési rendeletbe foglalt - a tartalék feletti rendelkezési jogot átruházó - felhatalmazása alapján a polgármester nyilatkozata. Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó.

Támogatást igénylő típusa	Önerő típusa	Igazolás módja
		(A határozat kötelező tartalmi elemeit ld. a táblázat alatt.)
költségvetési szerv	költségvetési előirányzat	<p>Az irányító szerv vezetőjének nyilatkozata a saját forrás biztosításáról.</p> <p>Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó.</p>
Minden támogatást igénylő esetén:		
	számlapénz	<p>A forrás igazolására kizárólag a kedvezményezett nevére kiállított, 30 naptári napnál nem régebbi bankszámlakivonat vagy banki igazolás fogadható el. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a számlapénz rendelkezésre állását több bankszámlakivonattal, vagy banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia!</p>
	bankbetét	<p>30 naptári napnál nem régebbi, a kedvezményezett nevére a számlavezető vagy hitelintézet által kiadott igazolás a bankbetét összegéről, és annak meglétéről. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a bankbetét rendelkezésre állását több banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia!</p> <p>Forinttól eltérő deviza betét esetén a fentiek szerinti napon az MNB által közzétett deviza középárfolyamon kell átszámítani forintra.</p>
	névre szóló értékpapír	<p>A kedvezményezett nevére kiállított, 30 naptári napnál nem régebbi értékpapír számlakivonat vagy banki igazolás. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben az értékpapír rendelkezésre állását több számlakivonattal, vagy banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia!</p>

Támogatást igénylő típusa	Önerő típusa	Igazolás módja
	hitel	A hitelintézet vagy pénzügyi vállalkozás által kiadott kötelező érvényű finanszírozási ajánlat: hitelígérvény, vagy megkötött hitel/kölcsönszerződés
	tagi kölcsön, magánkölcsön	Kölcsönszerződés és banki átutalásról igazolás vagy bevételi pénztárbizonylat.
	a projekt megvalósítása érdekében végrehajtott tőkeemelés	30 naptári napnál nem régebbi, a hitelintézet által kiadott igazolás a törzstőke-emelés címén befizetett összegről Amennyiben számlapénz, bankbetét és értékpapír is forrás, akkor az ezeket igazoló dokumentummal egy napon kell kiadni ezt az igazolást is.
	zártvégű pénzügyi lízing	Lízingszerződés, a mellékleteket képező átadás-átvételi jegyzőkönyvvel és fizetési ütemtervvel.
	az államháztartás alrendszeréből származó egyéb támogatás (vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás, kamattámogatás, kedvezményes kamatú és kamatmentes hitel/kölcsön, fejlesztési adókedvezmény, kockázati tőkejuttatás)	Megkötött hitelszerződés, támogatási szerződés, határozat támogatás odaítéléséről
	az államháztartás alrendszerein kívülről származó egyéb támogatás (vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás)	Megkötött hitelszerződés, támogatási szerződés, határozat támogatás odaítéléséről

Támogatást igénylő típusa	Önerő típusa	Igazolás módja
	kifizetett számlák, vagy egyéb, az elszámolást alátámasztó dokumentumok	Az önerő rendelkezésre állásának igazolását megelőzően felmerült, a projekt elfogadott költségvetésében szereplő költség alátámasztását szolgáló számla (szállítói előlegszámla), vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat, valamint a kifizetést igazoló bizonylat másolata, továbbá egyéb, a projekthez kötődő teljesítést alátámasztó dokumentumok másolata (a szállítói előlegszámlával történő sajátérő igazolás esetében a teljesítés igazolása nem szükséges). Az így benyújtott dokumentumok kifizetési igénylés keretében történő ismételt benyújtása nem szükséges.
	víziközmű társulat általi finanszírozás	Társulati alapító okirat, az érdekeltségi hozzájárulás kivetéséről szóló társulati határozat (amely tartalmazza az érdekeltségi egységeket). Amennyiben a társulat a hozzájárulásokat hitelből előlegezi meg, akkor a hitelszerződés vagy a hitelintézet által kiadott kötelező érvényű hitelígérvény. A kedvezményezett és a víziközmű társulat közötti megállapodás a forrás átadásáról.

A fenti igazolási módokon helyettesítésére az irányító hatóság más dokumentumok benyújtását is előírhatja.

Természetes személy, mikro-, kis- és középvállalkozás az önerő rendelkezésre állásról – választása szerint - legkésőbb az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) benyújtásakor nyilatkozhat, amelyben vállalja, hogy a projekt megvalósítása során biztosítani fogja az önerő rendelkezésre állását.

Amennyiben a kedvezményezett a támogatás kifizetését a projekt megvalósítását követően, egy összegben kérelmezi, úgy az önerő igazolására nincs szükség.

Felhívjuk a figyelmet, hogy valamennyi bankszámlakivonatnak, banki igazolásnak, értékpapír számlakivonatnak, törzstőke-emelés címén befizetett összegről szóló igazolásnak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia!

Önkormányzati támogatást igénylő, vagy önkormányzati társulás esetén az önerő rendelkezésre állását igazoló képviselőtestületi határozat, vagy ha az önkormányzat SZMSZ-ében hatáskör átadás történik, akkor az ennek megfelelő szervezeti egység határozatának kötelező tartalmi elemei:

- A projekt címe, a támogatási kérelemben megjelölttel összhangban;
- A projekt megvalósítási helyszínének pontos címe;
- A projekt megvalósítási helyszínének helyrajzi száma;

- A felhívás száma;
- A projekt összes költsége a támogatási kérelemmel (költségvetési táblával) megegyezően;
- A projektnek a támogatás szempontjából elszámolható (elszámolható költségét) a támogatási kérelemmel, illetve a támogatói döntéssel megegyezően;
- A projekt teljes költségére vonatkozó önkormányzati önerő számszerű összegét és forrásait (saját forrás, hitel, egyéb) a támogatási kérelemmel, illetve a támogatói döntéssel megegyezően;
- A támogatási kérelem benyújtásakor az igényelt támogatás összegét a támogatási kérelemben foglaltakkal megegyezően;
- Az önkormányzat kötelezettségvállalását arra vonatkozóan, hogy a támogatás elnyerése esetén az önkormányzati önerő összegét a költségvetésében elkülöníti.

Amennyiben a Kedvezményezett a saját forrást olyan kötvénnyel vagy beruházási hitellel kívánja biztosítani, amely több fejlesztés fedezetül is szolgál egyszerre, legkésőbb az első kifizetési igénylés benyújtásakor fentiek mellé csatolni kell a hitelintézet által kiadott igazolást, amely tartalmazza, hogy a bank a projekt saját forrására szánt összeget a projekt finanszírozása céljából nyitott alszámlán kezeli.

Kötött célú hitel esetében a hitelintézet által kiadott Kötelező érvényű Finanszírozási Ajánlatnak, illetve a megkötött hitel/kölcsönszerződésnek^[1] vagy ahhoz kapcsolódóan a hitelintézet által kiadott igazolásnak illetve a következőket kell tartalmaznia:

- Projekt címe;
- Projekt főbb adatai;
- Saját forrás hitelintézet által finanszírozott összege;
- A hitel kedvezményezettje(i);
- Hitel vagy kötvény finanszírozási kondíciói;
- A hitel/kötvény biztosítékán túli egyéb kötelezettség vállalások és feltételek különös tekintettel a fizetési kötelezettség teljesítésének biztosítékául szolgáló jogokra és kötelezettségekre;
- Nyilatkozat arról, hogy a finanszírozó hitelintézet elvégezte a projekt finanszírozhatóságának és pénzügyi fenntarthatóságának vizsgálatát, a projektdokumentációban kiszámított pénzügyi mutatók megegyeznek a hitelintézet által számított adatokkal;
- Kötelező érvényű Finanszírozási Ajánlat esetében nyilatkozat arról, hogy a hitelintézet hajlandó megfinanszírozni a projektet, amelyre kötelező érvényű, visszavonhatatlan finanszírozási ajánlatot bocsát rendelkezésre a kedvezményezett számára. A finanszírozási szerződés hatályba lépésének egyetlen feltétele a kedvezményezett és az irányító hatóság által aláírt támogatási szerződés.
- Keretszerződés esetében hitelintézet által kiadott igazolás arról, hogy a keretből mekkora összeg hívható még le.

^[1] Amennyiben a finanszírozási ajánlat vagy a szerződés nem tartalmazza a kötelező elemeket, a feltételeket egy kapcsolódó, a hitelintézet által kiállított igazolás is tartalmazhatja.

A hitel/kölcsönszerződés nem tartalmazhat olyan feltételt, mely ellentmond a támogatási szerződésben és az irányadó jogszabályokban foglaltaknak.

Projekt összköltség támogatáson felüli részének igazolása:

A Kedvezményezett köteles a projekt elfogadott műszaki, szakmai tartalmának megvalósításához szükséges, támogatáson felüli teljes önerőt biztosítani. Indokolt esetben az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) jóváhagyásának feltételeként az irányító hatóság előírhatja a támogatási szerződésben/támogatói okiratban, hogy a Kedvezményezett a projekt el nem számolható, illetve elszámolható, de elszámolni nem kívánt költségeinek fedezetéül szolgáló önerőt is igazolni köteles, a fentiekben részletezett módon. Indokolt eset akkor áll fenn, ha az önerőből megvalósítani kívánt projekttevékenységek meg nem valósulása megghiúsíthatja a támogatott projektrészek megvalósulását, illetve a nem támogatott projekttevékenységek nélkül a támogatott projektrészek megvalósulása és fenntartása nem biztosítható.

6. A projektvégrehajtás időtartama

6.1. A projekt megkezdése

A támogatott projektek megkezdése időpontjának az alábbi időpontok közül a legkorábbi minősül:

a) építési beruházási tevékenységet tartalmazó projekt esetén az építési naplóba történő első bejegyzés vagy az építésre vonatkozó első visszavonhatatlan kötelezettségvállalás időpontja;

b) tárgyi eszköz, forgó eszköz, immateriális javak (együttesen: eszközök) beszerzése esetén

ba) a kedvezményezett általi első jogilag kötelező érvényű megrendelés napja,

bb) a ba) alpont szerinti megrendelés hiányában – az arra vonatkozóan megkötött, jogilag kötelező érvényű szerződés létrejöttének a napja,

bc) a ba) alpont szerinti megrendelés és a bb) alpont szerinti szerződés hiányában – a beruházó által aláírással igazolt átvételi nap az első beszerzett gép, berendezés, anyag vagy termék szállítását igazoló okmányon,

c) létesítmény felvásárlása esetén a felvásárlás időpontja;

d) szolgáltatás, egyéb tevékenység támogatása esetén amennyiben a szerződéskötést megelőzően megrendelésre kerül sor, ennek időpontja, előzetes megrendelés hiányában, a megvalósításra megkötött első szerződés hatályba lépésének napja, függetlenül a szerződés létrejöttének napjától, érvényességétől;

e) beruházás saját vállalkozásban történő megvalósítását, vagy saját vállalkozásban teljesített szolgáltatást tartalmazó projekt vonatkozásában:

- építési tevékenységnél építési napló vezetés kötelezettségének fennállása esetén az építési naplóba történt első bejegyzés napja;
- oktatást, képzést, vagy rendezvényeket magába foglaló szolgáltatás esetén az első ilyen esemény napja;
- egyéb esetekben az alábbiak közül a legkorábbi időpont:
  - nem előkészítési költségnek minősülő számla, vagy egyéb elszámolást alátámasztó bizonylaton szereplő fizikai teljesítés, a bizonylat kiállítás és a bizonylat kiegyenlítés dátuma közül a legkorábbi időpont vagy

- a tevékenység végrehajtásában résztvevő saját foglalkoztatott munkaköri leírásában, munkáltatói utasításban e projekt kapcsán megjelölt kezdési időpont.

Nem tekintendő a projekt megkezdésének a földterület megvásárlása, ha az nem képezi a beruházás elszámolható költségét, továbbá a projekt-előkészítési tevékenység.

Amennyiben a projekt több célterületre terjed ki, a projekt megkezdésének időpontja az egyes célterületeknek megfelelő tevékenységek kezdési időpontjai közül a legkorábbi időpont.

Konzorciumok kezelése:

A megkezdettséget projektszinten szükséges értelmezni, tehát az egyes tagok által megvalósított tevékenységek közül a fentiek szerint legkorábban megkezdett kell a projekt megkezdésének tekinteni.

Keretszerződések, keretmegállapodások kezelése:

Amennyiben valamely támogatott tevékenység vonatkozásában a támogatást igénylő keretszerződéssel, keret-megállapodással rendelkezik, a projekt megkezdés időpontjának az adott projekt vonatkozásában készült külön kiegészítő szerződés, megállapodás hatályba lépése, vagy ennek hiányában az egyedi megrendelést igazoló okmány kiállításának, létrejöttének dátuma minősül.

Adott projekt vonatkozásában felfüggesztő hatályú szerződések kezelése:

Amennyiben a szerződés hatályba lépésének időpontja a szerződés érvényességének (létrejöttének) időpontjától eltér, vagy a szerződés felfüggesztő feltételt tartalmaz, a projekt megkezdésének a hatályba lépés vagy a feltétel bekövetkeztének napja minősül.

6.2. A projekt fizikai befejezése

A projekt fizikailag befejezett, amennyiben a projekt keretében támogatott valamennyi tevékenység a Támogatási szerződésben meghatározottak szerint, a helyi felhívásban meghatározott feltételek mellett teljesült. A projekt fizikai befejezés napjának a projekt utolsó támogatott tevékenysége fizikai teljesítésének a napja minősül, a következők szerint:

1. eszközbeszerzés és információs technológia-fejlesztés beszerzése (hardver) esetén üzembe helyezésdátuma illetve a számla kelte/teljesítése közül a későbbi dátum;
2. - ingatlanfejlesztés és infrastrukturális beruházás esetén megtörténik a használatba vétel (engedélyköteles építés esetén a jogerős használatbavételi engedélyben, infrastrukturális beruházás esetében a szükséges, jogerős szakhatósági engedélyben meghatározott időpont vagy nem engedélyköteles építés esetén a műszaki átadás-átvétel lezárásának napja);
3. tanácsadásnál a megbízó által aláírt teljesítésigazolás napja;
4. képzés esetén a képzés teljesítését igazoló dokumentum kiállításának napja;
5. gyártási licenc és gyártási know-how, információs technológia-fejlesztés beszerzése (szoftver), honlapfejlesztés esetén a teljesítést igazoló dokumentum kiállításának napja;
6. ingatlan bérlet és folyamatos teljesítés esetén a projektben beállított időtartamra vonatkozó számlák teljesítése;
7. termék (beleértve az alkatrészt és/vagy részegységet), szolgáltatás vagy technológia fejlesztés esetén a vonatkozó ismertető kiadvány megjelenésének napja;
8. könyvvizsgálat esetén a teljesítés napja;

9. egyéb tevékenység esetében a tevékenység megvalósulásának napja.

9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató

A közbeszerzési kötelezettség megállapításához, a közbeszerzési eljárások szabályos lefolytatásához minden esetben a hatályos közbeszerzési törvényt és végrehajtási rendeleteit kell alkalmazni, amelyekről a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapján is lehet tájékozódni.

A projekt megvalósítása során a támogatást igénylőnek, illetve a kedvezményezettnek különös figyelmet szükséges fordítaniuk a beszerzések során – akár közbeszerzési eljárásra, egyszerű versenyeztetési eljárásra vagy egyéb módszerrel megvalósuló beszerzésre kerül sor – a közpénzek ésszerű, hatékony és felelős felhasználására, a verseny tisztaságára, esélyegyenlőségre, nyilvánosságra, és egyenlő elbánás elvének megfelelő eljárásra.

1. Közbeszerzési kötelezettség

Felhívjuk a figyelmet a projekt keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. Az irányadó jogszabályban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett feladata.

A közbeszerzésre kötelezett személyek és szervezetek körét a hatályos közbeszerzési törvény (2015. évi CXLI. tv., a továbbiakban: Kbt.) határozza meg.

Közbeszerzési eljárást az ajánlatkérőként meghatározott szervezetek visszerhes szerződés megkötése céljából kötelesek lefolytatni megadott tárgyú és értékű beszerzések megvalósítása érdekében. **A támogatásból megvalósuló beszerzés vonatkozásában az egyébként a Kbt. hatálya alá nem tartozó szervezetek is ajánlatkérőnek minősülhetnek, azaz közbeszerzési kötelezettség alá kerülhetnek.** Kiemelendő, hogy az egyébként Kbt. hatálya alá nem tartozó Kedvezményezettek azon támogatásból megvalósuló beszerzéseik vonatkozásában is kötelesek közbeszerzési eljárás lefolytatására, amelyek több mint 40 000 000 Ft összegben részesülnek támogatásban. Ezen 40 000 000 Ft-os szabály alól kivételt jelent, ha a beszerzés az alábbiak valamelyikéből valósul meg:

- a) egyedi kormánydöntésben megállapított beruházási támogatásból,
- b) egyedi munkahely-teremtési támogatásból,
- c) képzési, továbbá tanműhely-létesítési és -fejlesztési támogatásból,
- d) kutatás-fejlesztési és innovációs célú támogatásból,
- e) vállalkozások újraiparosítási célt szolgáló beruházásainak támogatásából, vagy
- f) bármely, 2015. november 1-jét megelőzően igényelt uniós, illetve hazai költségvetési forrásból származó támogatásból.

A közbeszerzési kötelezettség azokra a beszerzésekre vonatkozik, amelyek becsült értéke meghaladja az adott beszerzési tárgyra vonatkozó közbeszerzési értékhatárt.

Az egyes beszerzési tárgyakra vonatkozó uniós értékhatárokat, valamint a nemzeti értékhatárokat a Közbeszerzési Hatóság a Közbeszerzési Értesítőben minden év elején közzéteszi, ez a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapjáról letölthető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt. arra is ad lehetőséget, hogy ha az ajánlatkérő támogatásra irányuló igényt (támogatási kérelmet) nyújtott be, vagy fog benyújtani, az eljárást megindíthatja – függetlenül attól, hogy sor került-e már a támogatás felhívásának megjelenésére.

2. A közbeszerzések előkészítése

A közbeszerzési eljárás előkészítése alatt az adott közbeszerzési eljárás megkezdéséhez szükséges cselekmények elvégzése, így különösen az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet- és piacfelmérés, a közbeszerzés becsült értékének felmérése, az eljárást megindító (meghirdető) hirdetmény, felhívás és a dokumentáció előkészítése értendő.

A közbeszerzési eljárás előkészítése és lefolytatása során – amennyiben a támogatást igénylő/ kedvezményezett nem tudja biztosan megállapítani, köteles-e közbeszerzési eljárást lefolytatnia a projekt megvalósítása során – célszerű lehet – más szakértők mellett – felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót is igénybe venni. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók névjegyzéke a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapján elérhető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt. 27. § (3) bekezdésében megfogalmazottak értelmében a részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló, valamint árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetén az uniós értékhatárt elérő, építési beruházás esetén az ötszázmillió forintot elérő értékű közbeszerzési eljárásba az ajánlatkérő köteles felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót bevonni.

2.1. Becsült érték

Amennyiben egy építési beruházás vagy ugyanazon közvetlen cél megvalósítására irányuló szolgáltatás-megrendelés, illetve azonos vagy hasonló felhasználásra szánt áruk beszerzésére irányuló közbeszerzés részekre bontva, több szerződés útján valósul meg, a becsült érték meghatározásához az összes rész értékét kell figyelembe venni.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt., valamint – építési beruházások esetére – az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet további speciális szabályokat tartalmaz a becsült érték meghatározása tekintetében is.

2.2. Összeférhetetlenség

Felhívjuk a támogatást igénylők/kedvezményezettek figyelmét a Kbt. 25. §-a szerinti összeférhetetlenségi szabályokra. Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárás előkészítésében és lefolytatásában az ajánlatkérő nevében olyan személy vagy szervezet, amely funkcióinak pártatlan és tárgyilagos gyakorlására bármely okból, így különösen gazdasági érdek vagy az eljárásban részt vevő gazdasági szereplővel fennálló más közös érdek miatt nem képes.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt., valamint – építési beruházások esetére az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet–további speciális szabályokat tartalmaz az összeférhetetlenségi kérdések tekintetében is.

2.3. Közbeszerzési szabályzat

Az ajánlatkérő köteles meghatározni a közbeszerzési eljárásai előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének felelősségi rendjét, a nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont személyek, valamint szervezetek felelősségi körét és a közbeszerzési eljárásai

dokumentálási rendjét, összhangban a vonatkozó jogszabályokkal. Az eljárásba bevont személyeknek és szervezeteknek megfelelő – a közbeszerzés tárgya szerinti, közbeszerzési, jogi és pénzügyi – szakértelemmel kell rendelkezniük.

3. A közbeszerzések ellenőrzése, a jogsértések következményei

A 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet alapján a közbeszerzési eljárásokat és a közbeszerzési eljárás alapján kötött szerződések módosítását – értéktől, beszerzési tárgytól függően – utóellenőrzésnek vagy előzetes és egyben folyamatba épített ellenőrzésnek kell alávetni a rendeletben foglalt határidők betartásával. Amennyiben a Kedvezményezett közbeszerzési kötelezettség fennállása ellenére közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül köt a vállalkozóval, megbízottal szerződést, szabálytalanságot követ el, ami a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet szerint lefolytatott szabálytalansági eljárás révén támogatás egy részének vagy egészének visszavonását eredményezheti.

4. A közbeszerzési értékhatárok alatti értékű beszerzésekkel kapcsolatos szabályok

A közbeszerzési értékhatárok alatti értékű beszerzések megvalósításával és ellenőrzésével kapcsolatos szabályokról szóló 459/2016. (XII. 23.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: 459/2016. (XII.23.) Korm. rendelet) megfogalmazottak alapján a 195. §-ának (1) bekezdésében „meghatározott ajánlatkérő a nettó egymillió forintot elérő vagy meghaladó, de nemzeti értékhatárokat el nem érő értékű beszerzésének megvalósításakor 459/2016. (XII.23.) Korm. rendeletben meghatározott további szabályok szerint köteles eljárni. Ennek értelmében az ajánlattételre felhívandó gazdasági szereplőket lehetőség szerint az támogatást igénylő vagy kedvezményezett székhelye (telephelye), vagy a szerződés tárgyát képező szolgáltatás, árubeszerzés, vagy építési beruházás teljesítésének helye szerinti mikro-, kis- vagy középvállalkozások közül választja ki és az ajánlattételre felhívni kívánt gazdasági szereplők személyét lehetőség szerint változtatja továbbá figyelembe veszi a Kbt. szerinti részekre bontás tilalmát.

5. Az európai uniós támogatásból finanszírozott minősített beszerzés vagy alapvető biztonsági érdeket érintő beszerzés mentesítési eljárást megelőző vizsgálata

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Rendelet alapján minősített beszerzés vagy alapvető biztonsági érdeket érintő beszerzés mentesítési eljárásának megkezdése előtt a támogatást igénylő vagy kedvezményezett köteles az irányító hatóság hozzájáruló nyilatkozatát kérni.

A mentesítési eljárás lefolytatására az alábbi rendeletet alapján kerülhet sor:

- a) az alapvető biztonsági érdeket érintő beszerzések Országgyűlés általi mentesítésének kezdeményezésére vonatkozó feltételekről és eljárásról, valamint az ilyen beszerzések megvalósításakor az ajánlatkérő által érvényesítendő követelményekről szóló 225/2016. (VII. 29.) Korm. rendelet;
- b) a minősített beszerzések Országgyűlés általi mentesítésének kezdeményezésére vonatkozó feltételekről és eljárásról, valamint az ilyen beszerzések megvalósításakor az ajánlatkérő által érvényesítendő követelményekről szóló 492/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet.

Az irányító hatóság a beszerzést támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontból vizsgálja meg. Az irányító hatóság a hozzájáruló nyilatkozat hiányára tekintettel dönthet csökkentett támogatás odaítéléséről vagy támogatás visszavonásáról.

10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek

A kedvezményezett a projekt megvalósítása során köteles a hatályos jogszabályokban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségeknek eleget tenni, a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtani.

Az ezzel kapcsolatos követelményeket a www.szechenyi2020.hu oldalról letölthető „Széchenyi 2020 Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei útmutató és arculati kézikönyv „KTK 2020”” c. útmutató és az Arculati Kézikönyv tartalmazza.

Az útmutatóban és a Kézikönyvben foglaltak teljesítése a kedvezményezettek szerződéses kötelezettsége.

11. A helyi felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

1. Törvények

1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól, és végrehajtási rendeletei

1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról (ill. a 2001. évi LXXI törvény az előbbi módosításáról)

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről

2000. évi C. törvény a számvitelről

2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről

2007. évi XVII. törvény a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről

2007. évi CXXVII. törvény általános forgalmi adóról

2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről

2. Kormányrendeletek

368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról

255/2014. (X. 10.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról

272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről

322/2015. (X. 30.) Korm. Rendelet az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól

3. Közösségi szabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU Rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

A Bizottság 651/2014/EU Rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról

12. A környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító követelmények

12.1 A KÖRNYEZETVÉDELMI ELVEK ÉS POLITIKÁK ÉRVÉNYESÍTÉSÉT BIZTOSÍTÓ CÉLKITŰZÉSEK

Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1303/2013/EU rendelet 8. cikke szerint az Európai Strukturális és Beruházási Alapok célkitűzéseit a fenntartható fejlődés elvének megfelelően kell megvalósítani. A környezet védelmére vonatkozóan a rendelet előírja környezet minőségének megóvását, védelmét, állapotának javítását, a szennyező fizet elv alkalmazását, az erőforrások hatékony felhasználását, az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz történő alkalmazkodást, a biológiai sokféleség védelmét, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítását és a kockázat megelőzését és kezelését.

A.) A KÖRNYEZETI HORIZONTÁLIS CÉL MEGVALÓSÍTÁSA A VÉGREHAJTÁS SORÁN

A környezeti horizontális cél megvalósítását négy intézkedésfajta segíti:

1. Kiválasztási kritériumok
2. Állapotfelmérő, megelőző intézkedések
3. A projekt céljához kapcsolódó környezetvédelmi cél megvalósítása a támogatott projektben
4. A környezeti horizontális cél megvalósítása érdekében végzett tevékenységek outputjának, eredményének nyomon követése, értékelése, az eredmények jelentése, kommunikációja

1. A kiválasztási kritériumok⁵

A kiválasztási kritériumok biztosítják a környezetre kedvező hatást gyakorló projektek beválogatását a támogatási programban, és az ártalmas projektek kizárását a támogatásból. A kiválasztási kritériumokat az Irányító Hatóság javaslata alapján az operatív program monitoring bizottsága fogadja el.

2. Állapotfelmérő, megelőző intézkedések

Az állapotfelmérő, megelőző intézkedések elvégzése a környezet állapotát befolyásoló fejlesztések tekintetében biztosítják, hogy az európai uniós forrásból megvalósított projekt helyszínén nem maradjon fenn, illetve ne keletkezzen jogszabályba ütköző környezeti kár. Ezekre a vizsgálatokra környezeti hatásvizsgálat vagy egyszerűsített hatásvizsgálat keretében kerülhet sor, az alábbi előírásoknak megfelelően:

- *Megfelelés a Víz Keretirányelv előírásainak:* a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 1.§ (6a) pontja szerint: a vizekbe történő beavatkozással járó tevékenység (projekt elem) esetén a vízjogi hatósági engedélyezési eljárás részeként vagy önálló környezeti hatásvizsgálati eljárásban kell igazolni a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól

⁵ A cím az IH által a HKFS-ek kiválasztására meghatározott kiválasztási kritériumokra vonatkozik.

szóló 221/2004 (VII.21.) Korm. rendelet 10.-11.§-ában előírt feltételek teljesülését, azaz azt, hogy a projekt milyen hatással van a vizekre (pozitív, negatív, semleges). A hatások jelentőségét a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2/A §-a alapján más hatósági, szakhatósági eljárásban vizsgálnia kell a környezetvédelmi hatóságnak. Abban az esetben, ha a projekt elemei nem érik el a KHV rendelet 1, 2, illetve 3. mellékletében megadott küszöbértékeket, akkor egy egyszerűsített hatásvizsgálatot kell lefolytatni a KHV rendelet 13. és 5. melléklete szerint. Abban az esetben, ha a projekt küszöbérték feletti, vagy az egyszerűsített eljárás alapján jelentős hatással van a vizek állapotára, akkor a hagyományos eljárás szerint kell hatásvizsgálatot lefolytatni és ennek keretében bizonyítani azt, hogy a projekt csak a vizek fizikai viszonyaira vannak olyan hatással, hogy az érintett víztest hidromorfológiai állapota romlik, és ha romlik, akkor mindent megtettek a környezet érdekében és hatásmérséklő intézkedést is megvalósítanak.

- *A projekt által érintett terület ökológiai felmérése*, a projekt várható hatásainak, kockázatainak azonosítása, intézkedések a káros hatások megelőzésére, a projekt által érintett területre jellemző biológiai sokféleség megőrzése és az ökológiai átjárhatóság biztosítása érdekében. Az ökológiai állapotban bekövetkezett változásokat a beruházás megvalósítása során és a projekt befejezését követően nyomon kell követni. Az ökológiai állapotra részben információt szolgáltat a 2014. május 16-án hatályba lépett 2014/52/EU irányelvnek⁶ (KHV irányelv) megfelelően elkészített környezeti hatásvizsgálat, azonban számos olyan projekt is kaphat támogatást európai uniós forrásból, amely nem esik a KHV irányelv hatálya alá, a helyi ökológiai környezetre mégis jelentős hatása lehet. Ilyen esetekben az ökológiai állapot egyszerűsített hatásvizsgálat keretében vizsgálható.
- *Az éghajlatváltozás miatt fellépő kockázatok becslése és kockázati terv készítése*: A 2014-2020 időszakra szóló EU2020 stratégia⁷ az Európai Unió legfőbb stratégiai célkitűzéseit meghatározó dokumentum, amelyben a klímaváltozás kockázatának csökkentése az öt fő stratégiai célkitűzés egyike. Az EU2020 stratégia a kibocsátások csökkentését jelöli meg legfőbb célkitűzésként minden szektorban, elsősorban az energiafelhasználás csökkentése, a megújuló energiahordozók arányának növelése, illetve az új technológiák kihasználása révén. Hasonlóan fontos cél a klímakockázatokkal szembeni ellenálló-képesség javítása, és a katasztrófák megelőzését és kezelését szolgáló képesség fejlesztése. A 1303/2013 EU rendelet előírásai szerint a tagállamok és a Bizottság biztosítják a partnerségi megállapodások és a programok elkészítése és végrehajtása során az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz történő alkalmazkodást, a biológiai sokféleséget, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet és a kockázat megelőzését és kezelését. A tagállamok a Bizottság által elfogadott beavatkozási kategóriákon, kiemelt jelentőségű területeken vagy intézkedéseken alapuló módszertan segítségével tájékoztatást nyújtanak az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzések támogatásáról, az erre a célra fordított források nagyságáról. A 2014. május 16-án hatályba lépett 2014/52/EU irányelv az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU irányelv módosításáról már előírja, hogy „*helyénvaló felmérni a*

⁶ KHV rendelet: az európai parlament és a tanács 2014/52/EU irányelve az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU irányelv módosításáról

⁷ COM(2010) 2020 final

projekteknak az éghajlatra gyakorolt hatását (például az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását), és az éghajlatváltozásnak való kitettségüket.” A 2014-2020 programozási időszakban a nagyprojektek esetében ez a követelmény úgy jelenik meg, hogy az EU Bizottság általi jóváhagyáshoz az Alapok közös szabályozását tartalmazó 1303/2013 EU rendelet 101. cikk f) szakasz értelmében az irányító hatóságoknak biztosítani kell, hogy a nagyprojektekről olyan környezeti hatásvizsgálat készüljön, amely figyelembe veszi az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz történő alkalmazkodás szükségleteit, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet. A nagyprojektek benyújtásához ugyancsak szükséges költség-haszon elemzésben már figyelembe kell venni az klímaváltozásra, katasztrófa-kockázatra vonatkozó elemzés eredményeit is. Végül a 1303/2013 EU rendelet I. melléklete szerint a tagállamok a 8. cikknek megfelelően figyelembe veszik az Európai Strukturális és Beruházási Alapok támogatásával végzett beruházásoknak az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra vonatkozó potenciálját, valamint biztosítják, hogy azok ellenállóak legyenek az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal (így az áradások, aszályok, hőség hullámok, erdőtüzek és szélsőséges időjárási események növekvő kockázatával) szemben.

Mindez azt jelenti, hogy az éghajlatváltozás miatt minden projekt esetében az alábbi kérdéseket kell megválaszolni:

- i. Mennyire sérülékeny a projekt az éghajlatváltozás következtében fellépő szélsőséges események tekintetében (hogyan lehet csökkenteni az ebből adódó kockázatokat, és hogyan lehet gondoskodni arról, hogy a projekt megvalósítását és fenntartását ne veszélyeztessék ezek az események)?
  - ii. Hogyan tud a projekt hozzájárulni az üvegház-hatású és a savasodást kiváltó gázok kibocsátásának csökkentéséhez?
  - iii. Hozzá tud-e járulni a projekt az éghajlatváltozás okozta problémák megoldásához, tudja-e támogatni az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást?
- ***Az európai uniós forrásokból támogatott projektek esetében a 1303/2013 EU rendelet értelmében mindig fel kell mérni azt, hogy hogyan csökkenthető az éghajlatváltozást okozó üvegházhatású gázok, elsősorban a széndioxid kibocsátása, és hogyan lehet megelőzni, csökkenteni, vagy kompenzálni az éghajlatváltozás hatásait a projektekre és a projekt által érintett lakosságra.*** E kockázat értékelése és kezelése egyrészt a beruházó érdeke, hiszen így lehet biztosítani a beruházás biztonságos megvalósítását és működtetését, másrészt kötelezettség az európai uniós forrásból támogatott projektek számára, és nagyprojekt csak abban az esetben kap európai uniós támogatást, ha megfelelő klímakockázati értékelés készül hozzá, melynek eredményeit a megvalósítás során is figyelembe veszik. A klímakockázati értékelést a www.szechenyi2020.gov.hu weboldalon közzétett **„Útmutató projektek klímakockázatának becsléséhez és csökkentéséhez”** c. dokumentum alapján kell elkészíteni. A klímakockázati értékelés kidolgozásához további segítséget nyújt a **„Részletes módszertani leírása klímakockázati útmutatóhoz”** c. segédlet.

3. A projekt céljához kapcsolódó környezetvédelmi cél megvalósítása a támogatott

projektben

Biztosítani kell, hogy az európai uniós forrásból megvalósuló létesítményben ne létesüljön, vagy ne maradjon fenn az egészségre ártalmas műszaki megoldás. Ezzel a projekt nem csak az európai uniós követelményeknek való megfelelést valósítja meg, hanem egyúttal hozzájárul fontos hazai stratégiai célok, jogszabályi követelmények megvalósításához. Ennek érdekében az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles felmérni a projekt által érintett terület környezeti állapotát, gondoskodni a projektre vonatkozó környezetvédelmi jogszabály betartásáról, és a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

A horizontális cél megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenység következtében felmerült költség elszámolható, különös tekintettel az alábbi, **kiemelt környezetvédelmi célokra**⁸, amelyek közül azokat kell kiválasztani, amelyek a projekt fő célja szempontjából relevánsak, és arányosak a projekt költségvetésével:

a) Az emberi egészség védelme érdekében az emberi egészségre veszélyes anyagok ártalmatlanítása, eltávolítása, az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása a projekt által érintett területen:

- épület azbeszt-mentesítése
- szennyezett talaj kármentesítése
- vízvezeték ólommentesítése
- tüzelőberendezésekből, közlekedésből származó kisméretű (PM10) lebegőpor szennyezés csökkentése
- káros-anyag kibocsátás megszüntetése
- veszélyes anyagok tárolási- szállítási biztonságának javítása
- a fenntartható növényvédőszer-használat elősegítése
- szennyezett felszíni vagy felszín alatti víz szennyező-forrásának felszámolása, egészséges ivóvízhez jutás feltételeinek biztosítása
- szennyvíz keletkezésének csökkentése, szennyvíz és szennyvíz-iszap felhasználása, kistélepülések helyi szennyvízkezelésének megoldása
- határérték feletti zajterhelés megszüntetése az ipari és szolgáltató létesítmények, közlekedési folyosók környezetében
- a biológiai allergének okozta egészségi kockázat csökkentése

b) A természeti erőforrások megőrzése és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának javítása érdekében

- szabálytalan hulladék-lerakók felszámolása
- szelektív gyűjtés, szelektív hulladékkezelés biztosítása, komposztálás
- csomagolóanyag-felhasználás csökkentése

⁸ Összhangban a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról szóló 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal

- hulladék újrahasznosítása a beruházás során
- szállítás, közlekedés és az általuk okozott terhelés csökkentése, közösségi, környezetbarát közlekedés arányának növelése
- helyi anyagok használata, helyi beszállítók foglalkoztatása
- a projekthelyszín kiválasztásakor az új létesítmény telepítése elsősorban már meglévő létesítmények helyére vagy közelébe, zöldmezős fejlesztések kerülése
- barnamező előkészítése a beruházás megvalósítására, építési-bontási hulladék hasznosítása
- a projekt által érintett területen a terület sajátosságainak megfelelő természetes vagy természet-közelű növényzet helyreállítása, telepítése, erdőterületek növelése
- települési zöldfelület fejlesztése, bekapcsolása a Nemzeti Ökológiai Hálózatba, ökológiai, tájökológiai kapcsolatok helyreállítása
- helyi vagy országos védettségű természeti terület védettségének, természeti állapotának javítása a projekt által érintett területen vagy a projekthelyszín közelében
- invazív fajok egyedszámának csökkentése
- az építéssel érintett telken a 9/2007. (IV. 3.) ÖTM rendelet szerint számított biológiai aktivitásérték növelése a kivitelezést megelőző állapothoz képest
- a projekt által érintett területen, vagy annak közelében lévő természetvédelmi oltalom alatt álló területek, természeti értékek megismertetése a helyi közösséggel
- vízhasználat csökkentése, víz-visszatartás javítása a projekt által érintett területen
- a fényszennyezés megelőzése érdekében az új kültéri világítótesteket úgy kell megválasztani (teljesen ernyőzött, síkbúrás világítóeszközök alkalmazásával), hogy azok fénye a vízszintes sík fölé közvetlenül ne vetülhessen
- – zöld közbeszerzés alkalmazása a felhívások előkészítése, a projektek kiválasztása megvalósítása során.
- – a projekt szempontjából releváns környezeti szempontú, ill. a klímaváltozással és kezelésével (mérséklés, alkalmazkodás) kapcsolatos szemléletformálás, képzés

c) A klímaváltozás hatásainak csökkentése, az alkalmazkodás elősegítése érdekében

- a megújuló energia-hordozók arányának növelése,
- az energiafelhasználás csökkentése, energiahatékonyság javítása
- üvegházhatású és savasodást okozó gázok kibocsátásának csökkentése
- a klímaváltozás következtében fellépő események (hőhullámok, extrém hidrológiai események) következményeinek megelőzése, kezelése érdekében megvalósított intézkedések

4. A környezeti horizontális cél megvalósítása érdekében végzett tevékenységek outputjának, eredményének nyomon követése, értékelése, az eredmények jelentése,

kommunikációja

A környezetvédelmi célok megvalósulásának sajátossága, hogy a nyomon követésnek, értékelésnek ki kell terjednie nem csak a projektben meghatározott elérendő horizontális célokra, hanem a projekt által akaratlanul okozott, ún. nem szándékolt hatások feltárására is. A szándékolt és nem szándékolt hatások együttesen adnak információt arra nézve, hogy megvalósul-e a környezeti cél a fejlesztési programokban.

B.) A KÖRNYEZETVÉDELMI ELVEK ÉS POLITIKÁK SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS TÁMOGATÁSI TEVÉKENYSÉGEK

Környezetvédelmi, vízvédelmi, energiahatékonysági követelményeket elsősorban azokra a projektekre kell meghatározni, amelyek az Európai Strukturális és Beruházási Alapok beavatkozási kategóriáira vonatkozó nomenklatúra⁹ szerinti I.-IV. csoportba tartozó tevékenységek végzésére irányulnak, azaz a beruházás kivitelezése vagy működtetése során anyagmozgatással, energiafelhasználással, káros anyag kibocsátással, környezetalakítással járó tevékenységek: építés, szállítás, csomagolás, berendezések és járművek beszerzése, hálózat-kiépítés, informatikai rendszerek kiépítése-fejlesztése, földmunkát, vízrendezést igénylő beruházások, káros anyag kibocsátásával, hulladék keletkezésével járó tevékenységek, felszíni vagy felszín alatti vizeket, élő felületeket, helyi vagy országos védettségű területet, létesítményt érintő beruházások:

- i. Termelő beruházás
- ii. Alapvető szolgáltatásokat nyújtó infrastruktúra és a kapcsolódó beruházások: energetikai, környezeti (hulladékkezelés, ivóvíz- és szennyvízkezelés, vízvédelem, üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, alkalmazkodás a klímaváltozáshoz), közlekedési infrastruktúra, fenntartható közlekedés, információs és kommunikációs technológiák (TEN-ICT) infrastruktúrája
- iii. Szociális, egészségügyi és oktatási infrastruktúra és a kapcsolódó beruházás
- iv. Endogén potenciál fejlesztése: kutatás, fejlesztés, innováció infrastruktúrája, vállalkozásfejlesztés infrastruktúra és szolgáltatások, Információs és kommunikációs technológia (IKT) – keresletserkentés, alkalmazások és szolgáltatások, természeti környezet védelme, környezetszennyezés megelőzése és csökkentése, kulturális örökség védelme, rehabilitálása, kerékpárút, gyalogút építése, természeti területek turisztikai potenciáljának fejlesztése, turisztikai fejlesztések, közigazgatás intézményi kapacitásának fejlesztése.

Ezeknél a projekteknél a beruházás kivitelezése vagy működtetése anyagmozgatással, energiafelhasználással, káros anyag kibocsátással, környezetalakítással jár. Ezekben az esetekben állapotfelmérésre, megelőző intézkedésekre, és a beruházás során és megvalósulását követően szükség szerint enyhítő, kompenzáló intézkedésre, és nyomon követésre van szükség.

Nem kötelező környezetvédelmi horizontális követelmény érvényesítése a szervezési, stratégiai, jogalkotási, kapacitásfejlesztési tevékenységek tekintetében, amelyek az Alapok beavatkozási kategóriáira vonatkozó nomenklatúra¹⁰ szerinti alábbi dimenzió-kategóriákba

⁹ A Bizottság 215/2014/EU végrehajtási rendelet I. melléklete szerint

¹⁰ A Bizottság 215/2014/EU végrehajtási rendelet I. melléklete szerint

tartoznak:

- v. A fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása
- vi. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és bármilyen megkülönböztetés elleni fellépés
- vii. Az oktatásba, a képzésbe és a szakképzésbe történő beruházás a készségek és az egész életen át tartó tanulás céljából
- viii. A közhatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatás
- ix. Technikai segítségnyújtás: előkészítés, végrehajtás, monitoring, ellenőrzés, értékelés, tanulmányok, tájékoztatás, kommunikáció

Irányító Hatóság vezetőjének döntése alapján az v.-ix. dimenzió-kategóriákba tartozó intézkedések esetében is előírható a felhívás tartalmának megfelelő, releváns és arányos környezeti követelmény, pl. az intézkedéshez kapcsolódó szemléletformálás.

12.2. Az esélyegyenlőség érvényesítése

Az esélyegyenlőség elősegítésének célja jellemzően a hátrányos megkülönböztetésből - mely alapulhat nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon - fakadó hátrányok társadalmi szintű csökkentése, az érintett emberek társadalmi-gazdasági aktivitásának, részvételének növelése, a társadalmi szintű esélyteremtés. A programok végrehajtása során ez olyan csoportok segítségét és szempontjaik kiemelt figyelembevételét jelenti, melyek saját erejükből nem lennének képesek a hátrányaikból fakadó nehézségek leküzdésére, fokozottan ki vannak téve a hátrányos megkülönböztetés veszélyének, illetve támogatásra szorulnak a programok forrásaihoz történő hozzáférés során.

A program végrehajtásának valamennyi szintjén és szakaszában elő kell segíteni a nők és férfiak közti egyenlőség érvényesülését. Aktívan támogatni kell azon intézkedéseket, amelyek segítenek felszámolni a nőket vagy a férfiakat érintő egyenlőtlenséget a társadalmi élet valamennyi területén, beleértve a foglalkoztatást, a képzést, a gazdasági életet, a közéletet, a javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Elő kell segíteni a programozásnál, a projektkiválasztásnál és a fejlesztések végrehajtásakor a társadalmi nemek közötti egyenlőség megteremtését.

Az esélyegyenlőség, az „egyenlő lehetőségek hagyománya” a társadalmi-gazdasági aktivitásra, részvételre, ezek sikerességére, valamint az aktív, cselekvő részvételből való kirekesztettségre utaló hagyomány.

Amikor tehát az esélyegyenlőségi feladatokat rögzítjük, akkor alapvetően

- a társadalmi aktivitások és részvételek növelését,
- az aktív, cselekvő, „résztvevő” érintettek létszámának gyarapodását, illetve
- a kudarcos, sikertelen, a cselekvő részvételből kimaradó érintett személyek létszámának csökkentését célozzuk meg.

A szegénység és társadalmi kirekesztettség csökkentése az Európa 2020 Stratégia¹¹ egyik kiemelt célja. A területhez kapcsolódó célokat és feladatokat az Európai Bizottság „A szegénység és társadalmi kirekesztetés elleni küzdelem európai platformja. A szociális és területi kohézió európai keretrendszere”¹² (COM (2010) 758) elnevezésű dokumentumban foglalta össze.

Az Európa 2020 Stratégia, illetve A szociális és területi kohézió európai keretrendszere¹³ „olyan uniós szintű megközelítés kidolgozását tűzi ki célul, amely kiterjed a társadalmi befogadással¹⁴ összefüggő valamennyi területre, különösen a következőkre:

- a munkához jutás lehetősége, a munkahelyteremtésre és a munkavállalók készségeinek fejlesztésére¹⁵ irányuló nemzeti befogadási stratégiák és európai stratégia értékelésével;
- az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a szociális védelem, különösen az öregedő társadalommal és a társadalmi kirekesztés növekedésével összefüggésben;
- oktatás- és ifjúságpolitika, az iskolai lemorzsolódás¹⁶ és az oktatásban tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentése érdekében;
- a migránsok gazdasági és társadalmi integrációja, új európai stratégia¹⁷ révén;
- a megkülönböztetés elleni küzdelem¹⁸, különösen a kisebbségekkel, a fogyatékos¹⁹ személyekkel és a hajléktalanokkal szemben megnyilvánuló megkülönböztetés elleni fellépéssel, a pénzügyi függetlenség és a nemek közötti egyenlőség²⁰ javítása mellett;
- hozzáférés az információs és kommunikációs technológiákhoz, hálózati szolgáltatásokhoz, továbbá pénzügyi (alapvető banki) és energetikai szolgáltatásokhoz (világítás és fűtés).”²¹

Az említett Európa 2020 Stratégia – a gazdasági növekedéshez és a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulása okán – egyértelműen támogatja a nemek közötti egyenlőséget is. Az esélyegyenlőség megvalósításának konkrét céljait és lépéseit a Nők és Férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó Európai Stratégia²² foglalja össze. A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010–2021 című dokumentumban meghatározott hazai stratégiai célok a „Pekingi Cselekvési Programmal” összhangban fogalmazódtak meg, a következők szerint:

- A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.
- A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása.
- A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén.
- Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:em0028>

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52010DC0758>

¹³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52010DC0758>

¹⁴ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=750&langId=hu>

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:em0012>

¹⁶ http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-school-leavers_hu.htm

¹⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:2301_5

¹⁸ http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/nondiscrimination_principle.html

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:em0047>

²⁰ http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/equal_treatment.html

²¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=URISERV:em0046&from=HU>

²² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=URISERV:em0037&from=HU>

megtétel.

- A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása.
- A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés)”²³

A fenti keretek szemléletmódjával megegyezően az esélyegyenlőség elősegítését, a társadalmi kirekesztés és hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem fontosságát, a társadalmi aktivitások, részvételek növelését több hazai stratégiai dokumentum is célul tűzi ki. Így az Időügyi Nemzeti Stratégia²⁴, a Nemzeti Ifjúsági Stratégia²⁵, Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia²⁶, a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010–2021²⁷, vagy az Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)²⁸.

Magyarország Partnerségi Megállapodásával összhangban a nők és férfiak egyenlősége kapcsán kiemelt célterületek az alábbiak:

- a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség elősegítése a foglalkoztatási, szociális, egészségügyi, közlekedési, oktatási és képzési szolgáltatásokban, a közkincsekhez, közjavakhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzáférésben, a vállalkozóvá válásban
- a munkahelyek családbarátta tétele, különösen a kisgyermekes anyák atipikusfoglalkoztatási módjainak előnyben részesítése (részmunkaidő, munkaidő-ütemezés, távmunka).

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010–2021 című dokumentumban meghatározott hazai stratégiai célok értelmében – a Magyarország Partnerségi Megállapodásában nevesített tevékenységi területeken túl – a nők és férfiak egyenlősége érdekében javasolt célterületek az alábbiak:

- a nők gazdasági függetlenségének, illetve vállalkozóvá válásának előmozdítása;
- kisgyermeket nevelő nőkkel szembeni foglalkoztatási diszkrimináció csökkentése;
- a férfi-női részvétel aránytalanságainak csökkentése a családtámogatási ellátások igénybevétele területén (apasági szabadság, GYES, GYET), és a családon belüli munkamegosztás terén;
- a nők esélyegyenlőségének elősegítése a munkáért járó javadalmazásban: munkaerő-piaci bérkülönbségek, egyenlőtlenség, diszkrimináció csökkentése (melynek később hatása van a nyugdíjak összegére is);
- a férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén;
- az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele;
- a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása.

²³ <https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?action=media.download&uuid=2A00B5EB-00E8-5ABD-610BA6798F7A21FE>

²⁴ <http://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=a09h0081.OGY>

²⁵ <http://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=a09h0088.OGY>

²⁶ http://romagov.kormany.hu/download/6/67/20000/MK149_1_1.pdf

²⁷ <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Spzi70ZPjt4J:https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm%3Faction%3Dmedia.download%26uuid%3D2A00B5EB-00E8-5ABD-610BA6798F7A21FE+%cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu>

²⁸ <http://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=a15h0015.OGY>

Az esélyegyenlőség biztosítása a projektek tervezése és végrehajtása során

Esélyegyenlőségi követelményeket minden olyan projekt esetében meg kell határozni, amely az Európai Strukturális és Beruházási Alapok beavatkozási kategóriáira vonatkozó nomenklatúra²⁹ szerinti következő csoportokba tartozó tevékenységek végzésére irányul:

- Szociális, egészségügyi és oktatási infrastruktúra és a kapcsolódó beruházás
- A fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása
- A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és bárminemű megkülönböztetés elleni fellépés
- Az oktatásba, a képzésbe és a szakképzésbe történő beruházás a készségek és az egész életen át tartó tanulás céljából
- A közhatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatás
- Technikai segítségnyújtás: előkészítés, végrehajtás, monitoring, ellenőrzés, értékelés, tanulmányok, tájékoztatás, kommunikáció
- Az esélyegyenlőségi intézkedések egy része – bizonyos feltételek fennállása esetén – kötelezően megvalósítandó, más esetekben a projektgazdának lehetősége van a projekt sajátos szempontjait figyelembe véve a projekt szempontjából releváns esélyegyenlőségi intézkedések megvalósítására.

Az esélyegyenlőségi követelmény megvalósítása érdekében felmerült költség elszámolható.

Kötelezően alkalmazandó elemek a projektekben:

Valamennyi projekt tervezése és végrehajtása során **kötelezően érvényesíteni kell** az alábbiakat:

- A projekt szemlélete, illetőleg annak tevékenységei nem ütközhetnek az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség jogszabályban rögzített alapelveivel (vagyis nem térhetnek el „Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaktól”)^{30, 30}
- A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, a kedvezményezett kommunikációjában és viselkedésében esélytudatosságot kell kifejezni: a kommunikáció nem közvetíthet szegregációt, illetőleg a csoportokra vonatkozó meglévő előítéletek csökkentésére kell irányulnia (vagyis nem térhetnek el Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaktól). Ennek a szabálynak a megszegése a projekt azonnali felfüggesztését eredményezheti.
- Ha a támogatást igénylő
  - települési önkormányzat,
  - ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv,
  - többségi állami tulajdonban álló jogi személy,

az igénylőnek igazolnia kell a **helyi esélyegyenlőségi program** meglétét, Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31 §. (6)

²⁹ [A Bizottság 215/2014/EU végrehajtási rendelet I. melléklete szerint](#)

³⁰ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegv_doc.cgi?docid=A0300125.TV

bekezdésének megfelelően.

- A 2007. évi XCII. törvény³¹ 9. §. értelmében a közszolgáltatások, közösségi funkciókat ellátó terek és szolgáltatások (így „épületek, utak, közlekedés és más bel- és kültéri létesítmények, iskolák, lakóházak, egészségügyi létesítmények és munkahelyek, információ, kommunikáció és egyéb szolgáltatások, köztük az elektronikus szolgáltatások és segélyhívó szolgáltatások”³²) fejlesztése során az egyenlő esélyű hozzáférés követelményét be kell tartani. Ennek részeként a fejlesztéseket az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve és projektarányos komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani. Közösségi célú funkciókat ellátó, és/vagy ügyfélforgalmat lebonyolító és/vagy állandó munkavégzés helyszínül szolgáló épület/épületrész / közlekedési útvonal építése/ felújítása során a kötelezően elvégzendő projektarányos komplex akadálymentesítést foglalkozási rehabilitációs humán és műszaki szaktanácsadó, és/vagy rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő, illetve a helyi esélyegyenlőségi érdekképviselői szervezet bevonásával kell megtervezni.

Kötelezően választandó esélyegyenlőségi intézkedések

Ha a projekt célja, tevékenységei kimondottan valamely, a társadalmi befogadással összefüggő területre irányulnak, egy vagy több társadalmi kirekesztéssel veszélyeztetett csoport esetében, akkor az esélyegyenlőségi intézkedések tervezése és végrehajtása biztosított a projektben.

Legalább 1 esélyegyenlőségi intézkedést ugyanakkor abban az esetben is meg kell valósítani a projektnek, ha a projekt célja, tevékenységei nem kimondottan valamely, a társadalmi befogadással összefüggő területre irányulnak, egy vagy több társadalmi kirekesztéssel veszélyeztetett csoport esetében.

A támogatást igénylő a felhívás céljaival és előírásaival összhangban támogatási kérelmében esélyegyenlőségi lehetőséget, problémát, kockázatot, célcsoportot azonosít, és ehhez kapcsolódó esélyegyenlőségi intézkedést valósít meg. Az intézkedéshez a támogatást igénylő adatlapban műszaki-szakmai eredményt kell rendelni.

A célcsoport kiválasztása

Az esélyegyenlőségi intézkedés célja az alábbi, kirekesztettséggel leginkább veszélyeztetett csoportokba tartozó emberek társadalmi kirekesztésének csökkentése, az esélyteremtés biztosítása, társadalmi aktivitás növelése.

- kisgyermeket nevelő nők;
- többgyermekes nők;
- gyerekeket, gyerekeiket egyedül nevelő nők;
- 50 év feletti nők;
- GYES-ről, GYED-ről visszatérő nők;
- inaktív nők;
- roma nők;
- akadályozott/fogyatékossgal élő nők.
- romák;

³¹ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0700092.TV

³² http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0700092.TV

- akadályozott/fogyatékossgal élő/megváltozott munkaképességű emberek;
- migránsok;
- fogvatartottak, börtönből szabadultak;
- szenvedélybetegek;
- szexuális orientációjuk alapján kisebbségek,
- hajléktalanok (lakhatási szegények);
- hátrányos helyzetű családban élő gyerekek, fiatalok;
- állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok;
- bentlakásos intézményben élő emberek;
- fogyatékos gyerekek, fiatalok;
- idősek;
- alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódók;
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők;
- (tartósan) munkanélküliek;
- alacsony munkaintenzitású háztartásban élő emberek;
- 45 év feletti inaktívok;
- szegregátumok lakói;
- rossz közlekedésű településen élők;
- (jövedelmi, lakhatási) szegények.

A támogatást igénylő a projekt szempontjából releváns célcsoport(ok)ra vonatkozó esélyegyenlőségi intézkedést vállal. Az esélyegyenlőségi célt a projekt végrehajtása során teljes egészében érvényesíteni kell.

Esélyegyenlőséget segítő intézkedések

- Megfelelő munkaerő-piaci pozícióhoz való hozzáférés
- Megfelelő egészségmegőrzéshez (egészséges táplálkozás, sport, pihenés, stb.) és egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférés
- Megfelelő képzettséghez való hozzáférés,
- Megfelelő lakhatáshoz és lakhatási környezethez való hozzáférés
- Megfelelő intézményi, társadalmi és közösségi kapcsolatrendszerhez való hozzáférés
- Megfelelő információhoz való hozzáférés
- Megfelelő közlekedéshez, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés
- Megfelelő hozzáférés az érdekérvényesítéshez, önrendelkezéshez
- A befogadó közösség, a társadalmi környezet szemléletének fejlesztése.

Példák – Esélyegyenlőséget segítő intézkedések

- A projekt tervezésébe társadalmi-gazdasági részvételek és aktivitások szempontjából a kirekesztettség magas kockázatával jellemezhető célcsoportba tartozó személyt vagy őket képviselő szervezeteket von be³³
- A fejlesztés – igazolhatóan – betartja az egyenlő esélyű hozzáférés követelményét és/vagy projektarányos komplex vagy területi (pl. csak fizikai, info-kommunikációs, stb.) akadálymentesítésre kerül sor a fejlesztéshez kapcsolódva³⁴.

³³ Ez akkor lehet esélyegyenlőségi intézkedés, ha ez nem kötelezően megvalósítandó projektetem

³⁴ Lásd 9. lábjegyzet

- A fejlesztésben konkrét intézkedéseket tesz a társadalmi környezet érzékenyítésére, a befogadó szemlélet erősítésére a kirekesztett csoportok irányában³⁵.
- A projekt menedzsmentjében, illetőleg a megvalósítást végző szakemberek között társadalmi-gazdasági részvételek és aktivitások szempontjából a kirekesztettség magas kockázatával jellemezhető célcsoportba tartozó személyt foglalkoztat.
- A projekt menedzsmentjében, illetőleg a megvalósítást végző szakemberek között a rehabilitációs hozzájárulásra vonatkozó 2011. évi CXCI. törvény 23 §³⁶ által meghatározott mértéknél több megváltozott munkaképességű munkatársat foglalkoztat.
- A megvalósítást végző szervezetben, intézményben esélyegyenlőségi munkatársat, felelőst alkalmaz: munkájukról a projekt utolsó előtti mérőföldkövéhez kapcsolódó beszámolóval jelentést nyújt be.
- A munkahelyet igazolhatóan családbaráttá teszi, (különösen) a kisgyermeket nevelő nők és férfiak, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók esetében lehetőséget biztosít atipikus foglalkoztatási módokra.
- Munkaidő-kedvezményt biztosít a dolgozók továbbképzéséhez.
- Esélyegyenlőségi tervet (foglalkoztatási ET) készít és valósít meg³⁷, és erről legkésőbb a projekt utolsó előtti mérőföldkövéhez kapcsolódó beszámolóban jelentést nyújt be.
- A szervezet döntéshozói, munkavállalói vagy közönsége számára legalább 10 órás esélyegyenlőségi / szemléletformáló képzést tart.
- A projekt által érintett területen esélyegyenlőségi felmérést és/vagy hatásvizsgálatot készít egy vagy több tevékenység célcsoportra gyakorolt hatásáról és erről legkésőbb a projekt utolsó előtti mérőföldkövéhez kapcsolódó beszámolóban jelentést nyújt be.
- A projektet megvalósító szervezet vagy intézmény társadalmi-gazdasági részvételek és aktivitások szempontjából a kirekesztettség magas kockázatával jellemezhető célcsoportba tartozó embereket képviselő, támogató szervezeteket vagy intézményeket támogat.
- A projekt tervezésébe legalább a férfiakkal egyenlő arányban von be nőket, vagy a társadalmi-gazdasági részvételek és aktivitások szempontjából a kirekesztettség magas kockázatával jellemezhető nőket (lásd később) vagy őket képviselő szervezeteket von be.
- A fejlesztésben konkrét intézkedéseket tesz a társadalmi környezet érzékenyítésére a nők és férfiak egyenlőségével kapcsolatos kérdésekben (ez akkor lehet választott intézkedés, ha ez nem tartozik a projekt kötelező alaptevékenységei közé).
- A projekt menedzsmentjében, illetőleg a megvalósítást végző szakemberek között legalább a férfiakkal egyenlő arányban foglalkoztat nőket, vagy a társadalmi-gazdasági részvételek és aktivitások szempontjából a kirekesztettség magas kockázatával jellemezhető nőket (lásd később) foglalkoztat.
- Nőket von be férfiak által dominált szakterületekre, kiemelten: K + F területén; férfiakat von be nők által dominált szakterületekre.
- A munkahelyek(et) igazolhatóan családbaráttá teszi, a kisgyermeket nevelő nők és férfiak esetében lehetőséget biztosít atipikus foglalkoztatási módokra.
- Bizonyíthatóan érvényesíti az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét.

³⁵ Lásd 9. lábjegyzet

³⁶ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100191.TV

³⁷ Lásd 9. lábjegyzet

- Munkaidő-kedvezményt biztosít a társadalmi-gazdasági részvételek és aktivitások szempontjából a kirekesztettség magas kockázatával jellemezhető női dolgozók továbbképzéséhez.
- GYES-en, GYED-en levő munkatársakkal való szervezett, dokumentált kapcsolattartást folytat.
- Vállalati, szervezeti gyermekintézményt alakít ki, tart fenn.
- Esélyegyenlőségi tervet (foglalkoztatási ET) készít és valósít meg (ez akkor lehet esélyegyenlőségi intézkedés, ha ez nem kötelező kiválasztási kritérium, lásd az előbbiekben meghatározott, jogszabályban rögzített esetekben), és erről legkésőbb a projekt utolsó előtti mérőföldkövéhez kapcsolódó beszámolóban jelentést nyújt be.
- A megvalósítást végző szervezet(ek)ben, intézmény(ek)ben esélyegyenlőségi munkatárs(ak)at, felelős(öke)t alkalmaz, akik munkájuk során érintik a női-férfi egyenlőség kérdését: munkájukról a projekt utolsó előtti mérőföldkövéhez kapcsolódó beszámolóval jelentést nyújt be.
- A szervezet döntéshozói, munkavállalói vagy közönsége számára legalább 10 óras esélyegyenlőségi/szemléletformáló képzést tart, amely érinti a nők és férfiak egyenlőségének kérdését.
- A projekt által érintett területen esélyegyenlőségi felmérést készít(tet), és/vagy hatásvizsgálatot készít(tet) egy vagy több tevékenység női célcsoport(ok)ra gyakorolt hatásáról és erről legkésőbb a projekt utolsó előtti mérőföldkövéhez kapcsolódó beszámolóban jelentést nyújt be.
- A projektet megvalósító szervezet vagy intézmény női, illetőleg társadalmi-gazdasági részvételek és aktivitások szempontjából a kirekesztettség magas kockázatával jellemezhető női célcsoportba tartozó embereket képviselő, támogató szervezeteket vagy intézményeket támogat.